

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту
Кафедра фінансових технологій і підприємництва

«До захисту допущено»

Завідувачка кафедри, д.е.н., проф.

_____ Лариса ГРИЦЕНКО

(підпис)

«___» _____ 2024 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавр

зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування
освітньо-професійної програми «Державні та місцеві фінанси»

на тему: Аналіз фінансової стійкості комунального підприємства

Здобувача групи Ф-01а Опришка Назара Олеговича

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей,
результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ Назар ОПРИШКО

Керівник к.е.н., доцент

_____ Надія ДЕХТЯР

Суми 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту
Кафедра фінансових технологій і підприємництва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри, д.е.н., проф.
Лариса ГРИЦЕНКО

(підпис)

«_____» _____ 2024 р.

ЗАВДАННЯ

до кваліфікаційної роботи на здобуття освітнього ступеня бакалавр

Здобувача групи Ф-01а інституту ННІ БІЕМ

спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Опришка Назара Олеговича

Тема роботи: Аналіз фінансової стійкості комунального підприємства

Затверджено наказом по СумДУ №0580-VI від «24» травня 2024 р.

Термін здачі здобувачем завершеної роботи «27» травня 2024 р.

Вихідні дані до роботи: нормативні акти, матеріали підручників і навчальних посібників, монографій, періодичних видань, дані фінансової звітності КП «Зеленбуд».

Зміст основної частини роботи: дослідити сутність фінансової стійкості комунальних підприємств; розглянути сучасні підходи до аналізу фінансової стійкості комунальних підприємств; надати загальну характеристику діяльності КП «Зеленбуд» та провести аналіз його фінансового стану; здійснити оцінку фінансової стійкості КП «Зеленбуд» та обґрунтувати напрями її покращення.

Дата видачі завдання: «08» квітня 2024 р.

Керівник к.е.н., доцент _____

Надія ДЕХТЯР

Завдання прийнято до виконання «08» квітня 2024 р. _____ Назар ОПРИШКО

АНОТАЦІЯ

кваліфікаційної роботи на здобуття освітнього ступеня бакалавр
на тему: Аналіз фінансової стійкості комунального підприємства
Опришка Назара Олеговича

Основний зміст кваліфікаційної роботи викладено на 55 сторінках, з яких список використаних джерел із 40 найменувань. Робота містить 8 таблиць, 17 рисунків, а також 5 додатків.

Актуальність теми кваліфікаційної роботи. Сучасне господарювання в Україні характеризується високим ступенем макроекономічної та воєнної невизначеності, що значно впливає як на результати господарської діяльності СПСЕ, так і відображається на фінансовій складовій їхнього розвитку. Основою господарської та фінансової стабільності функціонування КП та базовим чинником для їхнього сталого розвитку в умовах мінливого середовища є фінансова стійкість. Тому дослідження питань щодо аналізу фінансової стійкості комунальних підприємств, методики його проведення та удосконалення є вкрай важливим на сучасному етапі.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних і практичних аспектів проведення аналізу фінансової стійкості комунальних підприємств, та розробка системи заходів направлених на покращення її рівня.

Методи дослідження: монографічний, логічного узагальнення, порівняння, аналіз і синтез, коефіцієнтний, графічний.

Основний результат роботи: в теоретичній частині досліджено сутність фінансової стійкості комунальних підприємств, їх види та класифікацію; визначено фактори впливу на фінансову стійкість підприємств; систематизовано основні етапи проведення аналізу фінансової стійкості підприємства, розроблено організаційно-методичну модель аналізу ФС КП; проведено аналіз фінансового стану та оцінку фінансової стійкості оцінку КП «Зеленбуд»; визначено запас фінансової стійкості та на основі запропонованої моделі факторного аналізу встановлено фактори впливу на поріг рентабельності КП «Зеленбуд».

Ключові слова: фінансова стійкість, комунальне підприємство, аналіз фінансової стійкості, оцінка фінансової стійкості, тип фінансової стійкості.

ЗМІСТ

Перелік скорочень, умовних позначень, одиниць і термінів.....	5
Вступ.....	6
1 Фінансова стійкість комунальних підприємств як основа забезпечення ефективною діяльністю	8
2 Сучасні підходи до аналізу фінансової стійкості комунальних підприємств	14
3 Загальна характеристика діяльності та діагностика фінансового стану КП «Зеленбуд»	23
4 Оцінка фінансової стійкості КП «Зеленбуд» за 2021–2023 рр.	32
5 Обґрунтування факторів формування запасу фінансової стійкості КП «Зеленбуд».....	38
Висновки	45
Список використаних джерел	49
Додаток А Види підприємств, заснованих на комунальній власності	54
Додаток Б Підходи до визначення сутності поняття «фінансова стійкість» підприємств	55
Додаток В Порядок розрахунку та характеристика показників фінансової стійкості підприємства	56
Додаток Г Фінансова звітність КП «Зеленбуд» за 2021–2023 рр.	58
Додаток Д Динаміка термінів оборотності показників ділової активності підприємства	61

Перелік скорочень, умовних позначень, одиниць і термінів

КП	–	комунальне підприємство;
КО(У,З)	–	комунальна організація (установа, заклад);
СПСЕ	–	суб'єкт публічного сектора економіки;
ТГ	–	територіальна громада;
ОМС	–	органи місцевого самоврядування;
ФС	–	фінансова стійкість;
ФСП	–	фінансова стійкість підприємства;
ВОК	–	власний оборотний капітал;
ФРОД	–	фінансовий результат від операційної діяльності;
ЗФС	–	запас фінансової стійкості;
ПР	–	порог рентабельності

ВСТУП

Сучасне господарювання в Україні характеризується високим ступенем макроекономічної та воєнної невизначеності, що значно впливає як на результати господарської діяльності СПСЕ, так і відображається на фінансовій складовій їхнього розвитку. Основою господарської та фінансової стабільності функціонування КП та базовим чинником для їхнього сталого розвитку в умовах мінливого середовища є фінансова стійкість.

Слід відмітити, що рівень розвитку КП не в повній мірі задовольняє потреби населення та суб'єктів господарювання. Існуючі проблеми в комунальному господарстві обумовлені цілою низкою чинників, серед яких варто виокремити: недостатній рівень фінансового забезпечення, неефективність їх діяльності, низький рівень рентабельності, висока частка дебіторської заборгованості, що в кінцевому результаті призводить до зниження рівня надання комунальних послуг. Тому дослідження питань щодо аналізу фінансової стійкості комунальних підприємств, методики його проведення та удосконалення є вкрай важливим на сучасному етапі.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних і практичних аспектів проведення аналізу фінансової стійкості комунальних підприємств, та розробки системи заходів направлених на покращення її рівня.

Досягаючи поставлену ціль необхідно вирішити певні завдання:

- дослідити сутність фінансової стійкості КП як основи забезпечення ефективної діяльності;
- визначити підходи до аналізу фінансової стійкості КП;
- надати загальну характеристику та провести діагностику фінансового стану КП «Зеленбуд»;
- оцінити показники ФС КП «Зеленбуд»;
- обґрунтувати фактори формування запасу фінансової стійкості підприємства.

Предметом кваліфікаційної роботи є сукупність фінансових відносин, які виникають під час проведення аналізу фінансової стійкості комунальних підприємств.

Об'єктом виступає процес проведення аналізу фінансової стійкості комунальних підприємств.

У процесі написання кваліфікаційної роботи застосовувалися наступні методи дослідження: монографічний, логічного узагальнення, порівняння, аналіз і синтез, коефіцієнтний, графічний.

Інформаційною базою для написання кваліфікаційної роботи є періодичні видання, навчальні посібники та підручники, інтернет-ресурси, фінансова звітність КП «Зеленбуд».

1 Фінансова стійкість комунальних підприємств як основа забезпечення ефективної діяльності

У сучасних умовах господарювання ефективна діяльність КП є однією із передумов забезпечення сталого розвитку ТГ та окремих територій. Враховуючи потенційні можливості КП вони покликані забезпечити надання якісних послуг, в першу чергу, у житлово-комунальній сфері, зокрема: теплопостачання, електропостачання, водопостачання й водовідведення, комунально-побутове обслуговування, міський транспорт, дорожня інфраструктура тощо та націлені на створення безпечного та комфортного життя для громадян певної ТГ.

В Україні комунальне господарство представлено як багатогалузевий господарський комплекс, та є однією із пріоритетних сфер економічної діяльності на місцевому рівні, який гарантує відповідний рівень життєдіяльності мешканців адміністративно-територіальних одиниць [14].

Тому від рівня ефективності діяльності КП, особливо у сфері надання комунальних послуг бюджетним установам, комерційним суб'єктам господарювання та населенню залежить стан та перспективи економічного розвитку як окремих регіонів, так і економіки країни в цілому.

Необхідно відмітити, що суб'єкти господарювання, які функціонують на основі комунальної власності поділяються на два типи: КП та КО (установи та заклади). Характеристика та особливості їх діяльності наведені у додатку А, табл. А.1.

Відповідно до норм чинного законодавства під КП слід розуміти таке підприємство, що діє на основі комунальної власності ТГ, або підприємство, у статутному капіталі якого частка комунальної власності ТГ становить 50 і більше відсотків; а також підприємство, що діє на основі комунальної власності ТГ, утворюється органом, який є представником власника – відповідної ТГ, і виконує покладені на нього функції, та майно якого закріплюється за ним на праві господарського відання або на праві оперативного управління [8].

Отже, КП є самостійним суб'єктом господарювання, який діє на підставі статуту, має відокремлений баланс, здійснює господарську, виробничу, науково-дослідну та комерційну діяльність, з метою одержання прибутку (додаткового доходу).

Виділення КП в самостійну категорію обґрунтовується за ознакою форми власності і визначається організаційно-економічними та фінансовими особливостями здійснення їх статутної діяльності [31].

За організаційною формою КП, у своїй більшості, є унітарним суб'єктами господарювання, оскільки створюється одним засновником, відповідним структурним підрозділом ОМС, який надає відповідне майно для здійснення господарської діяльності, відображає його у статутному капіталі, що не поділений на частки (паї), розподіляє доходи, затверджує статут, вирішує питання реорганізації та ліквідації підприємства [14].

Варто зауважити, що у науковій економічній літературі широке відображення знайшли питання групування КП. Так, найбільш розповсюдженими класифікаційними ознаками КП є: умови закріплення майна, способи утворення статутного капіталу (правовий підхід); призначення, види діяльності, функціональне призначення, способи отримання доходу, монопольний статус, розміри (економічний підхід); методи фінансування, способи участі у публічних закупівлях, типом формування капіталу, податковим статусом, формами отримання коштів із місцевого бюджету (фінансовий підхід) [2, 30, 31].

Результативність діяльності КП значною мірою залежить від функцій і завдань, які покладені на ці господарюючі суб'єкти, а також від їх суспільного значення в життєзабезпеченні окремої території чи ТГ (додаток А, табл. А.2).

Проаналізуємо кількісні показники зареєстрованих КП та комунальних організацій в Україні за 2018-2022 рр. (табл. 1.1).

Наведені дані свідчать про нарощення кількості КП в Україні за період 2018-2021 рр. Так, за даний період кількість таких суб'єктів господарювання зросла на 1346 од., або на 10,5 %, що пов'язано із децентралізацією владних повноважень на рівні ТГ. Однак, станом на кінець 2022 р. кількість КП зменшилася на 77 од. у

порівнянні з 2021 р., що спричинено повномасштабною війною росії з Україною. Частка КП у загальній кількості юридичних осіб у середньому за період аналізу було незначною і становила близько 1 % (0,998 в.п.).

Таблиця 1.1 – Динаміка показників кількості КП та КО в Україні за 2018-2022 рр., одиниць [23]

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.
Юридичні особи України, всього, в т. ч.	1298435	1350627	1395448	1437009	1464953
комунальні підприємства	12842	13883	14174	14188	14111
Абсолютний приріст, од.	-	1041	291	14	-77
Частка комунальних підприємств, %	0,99	1,03	1,02	0,99	0,96
Органи державної влади, організації (установи, заклади), із них:	96397	93952	95858	91992	90720
комунальні організації (установи, заклади)	60508	59103	58887	58195	57538
Абсолютний приріст, од.	-	-1405	-216	-692	-657
Частка комунальних організацій, %	62,8	62,9	61,4	63,3	63,4

Також слід зазначити, що у складі бюджетних організацій, виокремлюються комунальні організації (установи, заклади), що переважно створюються у сфері освіти, охорони здоров'я, культури тощо. Аналізуючи показники динаміки їх розвитку, можемо констатувати їх стрімке скорочення за аналізований період на 2970 шт. або 4,9 %. При цьому їх частка у складі органів державної влади є високою і коливалася у межах 61,4 – 63,4 %. Чисельність КО у 4 разів перевищує кількість КП.

Сучасна динамічна економічна обстановка та військовий стан в Україні вимагає від КП набуття високого рівня фінансової стійкості та здатності до рентабельного функціонування.

Досліджуючи сутність категорії ФСП, необхідно відмітити, що у сучасних умовах вітчизняними і зарубіжними науковцями теоретичні аспекти розгляду даної дефініції є достатньо вивченими і сформованими. Науковці досліджуючи сутність даної категорії визначають її з різних точок зору (додаток Б, табл. Б.1).

При цьому існують різноманітні розбіжності у підходах до трактування сутності даного поняття, враховуючи його комплексність, багатогранність та особливості застосування на практиці. Однак, більшість характеристик ФСП не

суперечать одна одній, а навпаки органічно доповнюють змістовне наповнення даної дефініції.

Найбільш вдалою на наш погляд є схематично відображена систематизація різних підходів до трактування поняття ФСП, наведена на рис 1.1.

Рисунок 1.1 – Систематизація підходів до трактування сутності ФСП [31]

Узагальнюючи існуючі в економічній літературі підходи щодо визначення даного поняття, слід зазначити, що ФСП розглядається як ключовий елемент у загальній стійкості підприємства, та визначає склад і структуру фінансових ресурсів, що забезпечують необхідний рівень фінансової незалежності та платоспроможності КП і його подальший розвиток діяльності в існуючих умовах внутрішнього та зовнішнього середовищ.

ФСП напряму пов'язана із ефективною системою управління фінансовими ресурсами (активами і джерела їх формування), постійним моніторингом за фінансовими ризиками та умінням швидко і дієво адаптуватися до мінливих умов економічного середовища. Тому підприємства повинні сформувати достатньо гнучку та оптимальну структуру джерел фінансових ресурсів, оптимальне співвідношення між необоротними та оборотними активами, дотримуючись при цьому балансу між платоспроможністю і кредитоспроможністю господарської діяльності. Окрім того для провадження ефективної діяльності на умовах самоокупності та самофінансування КП необхідно постійно дбати про збільшення прибутків та підвищення рівня рентабельності.

Отже, на нашу думку, ФС КП це стан фінансових ресурсів СПСЕ, який забезпечує рівновагу окремих складових активів та пасивів у мінливих умовах економічного середовища, що впливає на формування необхідного рівня фінансової автономії, довгострокової платоспроможності та ринкової конкурентоспроможності.

Варто зауважити, що на рівень ФС КП впливають різноманітні фактори, що наведені на рисунку 1.2.

В сучасних умовах всі чинники, які впливають на формування ФСП та можуть мати як позитивні, так і негативні наслідки на її рівень, поділяться на дві групи: зовнішні та внутрішні. Так, зовнішні фактори згруповані на окремі підгрупи: загальноекономічного, ринкового, соціально-демографічного та політичного та інших напрямків.

Що стосується внутрішніх чинників впливу на ФСКП, то вони підлягають більш швидкому керуванню зі сторони менеджменту підприємства і поділяться на: операційні, інвестиційні та фінансові.

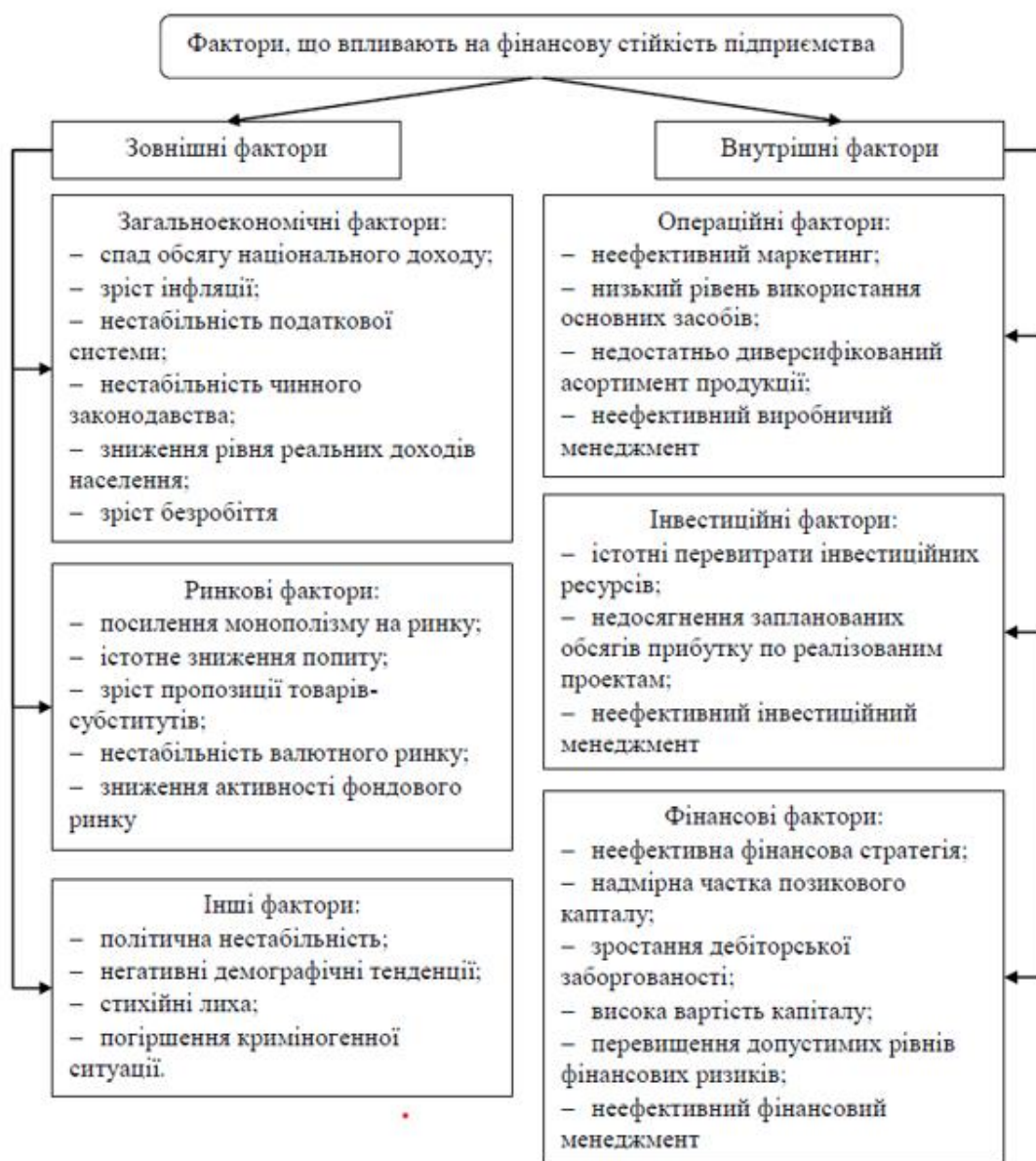

Рисунок 1.2 – Система чинників, що впливають на ФС КП та їх класифікація [31]

Отже, ФС КП, як складова загальної економічної СПСЕ, характеризує здатність здійснювати трансформацію фінансових ресурсів та фінансових ризиків, з метою виконання покладених на них статутних завдань для ефективного функціонування ТГ в ринкових умовах. Проведене дослідження дозволило також систематизувати фактори внутрішнього та зовнішнього впливу на формування ФС КП у сучасних умовах економічного розвитку.

2 Сучасні підходи до аналізу фінансової стійкості комунальних підприємств

Фінансова стійкість є базовим індикатором в системі оцінювання формування, розподілу та використання фінансових ресурсів СПСЕ. Аналіз ФС СПСЕ дозволяє встановити рівень і ступінь забезпеченості фінансовими ресурсами в часі, співвідношення їх складових (власних та позикових і залучених коштів), їх ефективне розміщення та здатність своєчасно здійснювати фінансові операції та зобов'язання у відповідності до статутних потреб розвитку самого підприємства.

Аналіз ФС є також одним із напрямків діагностики фінансового стану КП. Він дозволяє встановити рівень ефективності діяльності, відображає результати операційного (поточного), інвестиційного і фінансового розвитку підприємства, що характеризується можливістю суб'єкта господарювання нарощувати власний фінансовий потенціал, забезпечувати незалежність та підтримувати конкурентоспроможність підприємства; містить відповідну інформацію для інвесторів; показує рівень здатності підприємства покривати свої борги і виконувати взяті на себе фінансові зобов'язаннями [1].

На підставі проведеного аналізу ФС КП робиться висновок про рівень фінансової стабільності й незалежності підприємства та формується система заходів, направлених на покращення формування та розміщення активів і пасивів підприємства у майбутньому.

Аналіз фінансової стійкості КП дає можливість діагностувати як наявні так і потенційні джерела фінансового забезпечення, а також обґрунтовувати залучення нових.

Головна мета аналізу ФС – це визначення спроможності КП до нарощення необхідного обсягу фінансових ресурсів для здійснення ефективної господарської діяльності при мінімальному ризику, з врахуванням впливу різноманітних екзогенних та ендогенних факторів.

У ході проведення аналізу ФСП вирішуються наступні завдання:

- досліджується величина та структура джерел фінансування господарської діяльності підприємства;
- проводиться оцінка ступеня залежності суб'єкта господарювання від зовнішніх запозичень, в т.ч. довгострокових і короткострокових зобов'язань, тобто визначається наскільки підприємство незалежне від зовнішніх фінансових ресурсів;
- встановлюється рівень покриття витрат та запасів стабільними джерелами фінансування;
- формуються можливості відновлення/втрата платоспроможності підприємства;
- визначається запас стійкості фінансового стану підприємства [40].

Предметом аналізу ФС є фінансові ресурси підприємства, їх склад, структура та кількісні і якісні характеристики.

Інструментарій для проведення аналізу ФС включає в себе загальноприйняті методи та прийоми, характеристика яких наведена у табл. 2.1.

Таблиця 2.1 – Систематизація методів та прийомів аналізу ФС підприємства [20, 29, 34, 37]

Види аналізу	Характеристика
Горизонтальний	аналіз окремих статей балансу в динаміці
Вертикальний	виявлення впливу кожного фінансового показника на загальний результат ФС підприємства
Порівняльний	проводиться порівняння показників діяльності підприємства з показниками стратегічних партнерів, з показниками конкурентів, з аналогічними показниками структурних підрозділів підприємства
Факторний	визначається вплив різних факторів на той чи інший показник ФС підприємства
Трендовий	порівняння кожного показника ФС підприємства з аналогічними показниками в минулому період
Коефіцієнтний	розрахунок та аналіз коефіцієнтів між окремими статтями балансу, визначення взаємозв'язку між показниками
Використання рейтингової системи	бенчмаркінгове дослідження, що дозволяє визначити рівень ФС окремого підприємства та порівняти його з іншими підприємствами на основі їх ранжування

Застосування відповідного аналітичного інструментарію дозволяє провести систематизований та ґрунтовний аналіз показників ФС.

Основними характерними ознаками, які враховуються під час проведення аналізу ФС підприємства є:

- побудова та застосування системи показників, які комплексно характеризують ФС підприємства, дозволяють провести діагностику, забезпечують документальну обґрунтованість процесу аналізу та його кінцевих результатів;
- встановлення причин змін показників ФС, визначення ступеня та характеру взаємозв'язку та взаємозалежності між ними;
- систематизація та узагальнення чинників зовнішнього і внутрішнього середовища, які впливають на стан фінансової незалежності;
- застосування спеціальних аналітичних прийомів та процедур, які дозволяють сформулювати остаточні висновки про стан ФС та розробити систему заходів направлених на її покращення [9-12, 17-19].

Слід зазначити, що у сучасній фінансовій практиці відсутня єдина універсальна методика проведення аналізу ФС підприємства.

Так, більшість сучасних дослідників [4, 20, 37] з метою здійснення об'єктивного та якісного аналізу ФС рекомендують такі етапи його проведення (рис. 2.1).

Інша група науковців пропонують аналіз ФСП проводиться у такій послідовності: загальна оцінка ФС; розрахунок та оцінка системи відносних показників ФС; визначення системи абсолютних показників, які характеризують стан забезпеченості запасів відповідними джерелами формування і дають можливість визначити відповідний тип ФСП; розрахунок запасу ФС та ПР та їх факторний аналіз [27, 38].

Так, загальна оцінка ФС підприємства передбачає визначення стійкості джерел формування капіталу; ресурсної стійкості та стійкості управління.

Систематизуючи наукову інформацію щодо проведення оцінки ФС підприємства можна визначити наступну послідовність дослідження:

- розрахунок абсолютних показників ФС (балансовий підхід);
- визначення типу ФС (агрегатний підхід);
- розрахунок відносних коефіцієнтів ФС (коефіцієнтний підхід);

- розрахунок запасу ФС (маржинальний підхід);
- розрахунок інтегральних показників ФС (інтегральний підхід) [39, 40].

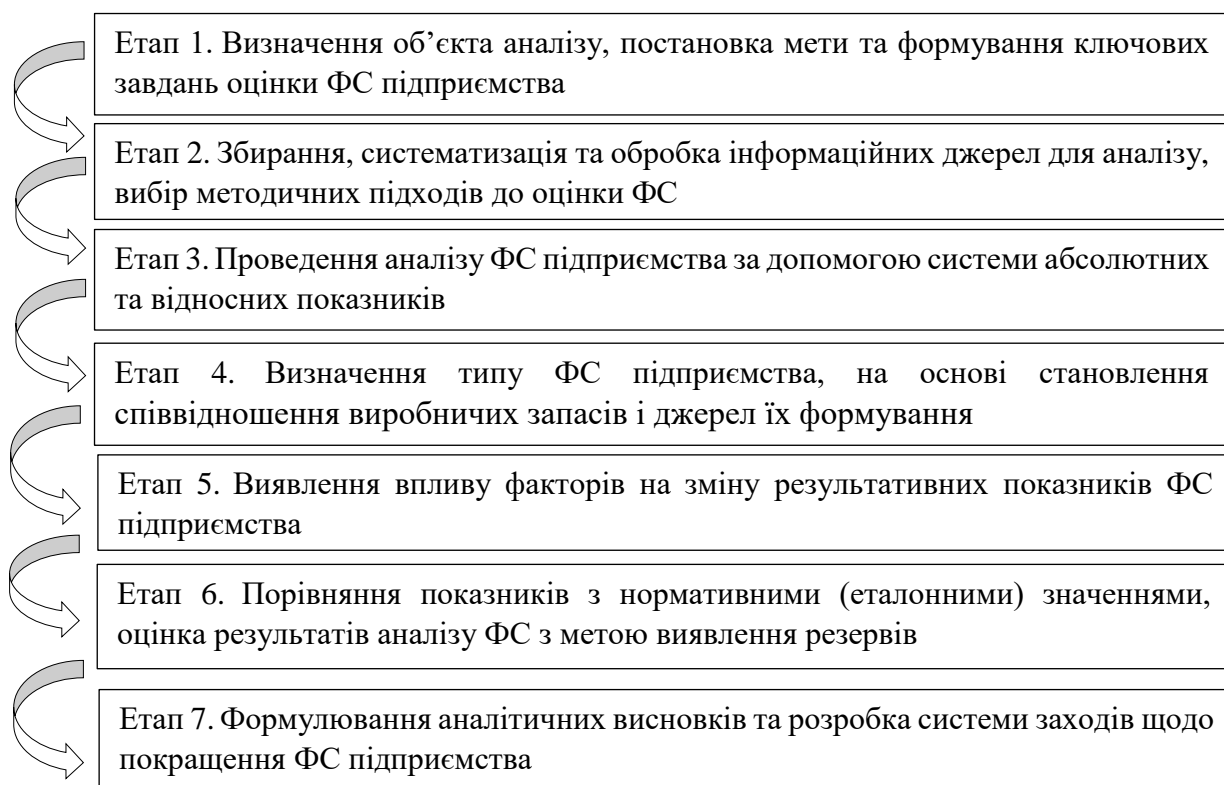

Рисунок 2.1 – Етапи проведення аналізу ФСП

Одночасно ФСП визначається ефективністю використання фінансових ресурсів, дотриманням фінансової, кредитної та розрахункової дисципліни (платоспроможністю) та наявністю ВОЗ, яких в структурі фінансових ресурсів має бути не менше ніж 50 % від їх загального обсягу.

На основі опрацьованої інформації щодо порядку та механізму проведення аналізу ФС, нами було запропоновано наступну модель оцінювання ФС КП (рис. 2.2).

Джерелами інформації для проведення аналітичних процедур щодо оцінювання ФСП є дані публічної фінансової звітності підприємства, і насамперед Баланс (форма №1) та Звіт про фінансові результати (форма №2), а також Примітки до фінансової звітності (форма №5).

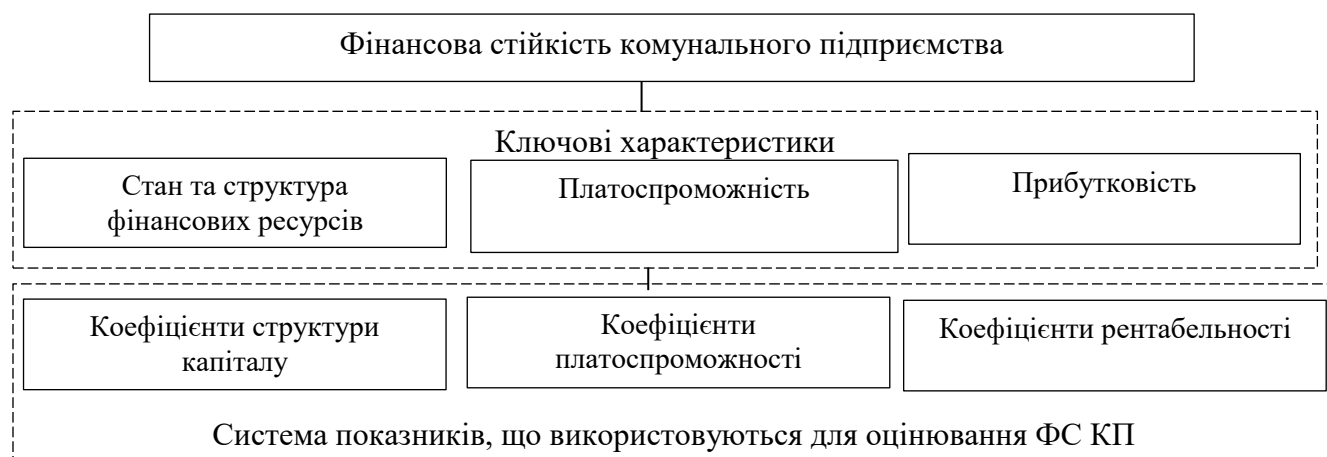

Рисунок 2.2 – Узагальнююча схема ключових характеристик та показників, що враховуються при визначенні ФС КП (складено автором)

Аналіз фінансової стійкості передбачає проведення розрахунку таких груп показників:

- абсолютних, які відображають рівень забезпеченості запасів джерелами формування;
- відносних, які характеризують фінансову стійкість підприємства з точки зору структури і стану майна та джерел формування капіталу;
- порогу рентабельності і запасу фінансової стійкості.

У таблиці 2.2 наведена узагальнена організаційно-методична модель аналізу ФС КП.

Слід зазначити, що ФС КП залежить від ефективного управління фінансовими ресурсами і визначається оптимальним складом та структурою активів, раціональним співвідношенням власних і позикових коштів, відповідністю величини активів наявним джерелам їх фінансування.

Варто зауважити, що сучасні науковці дотримуються єдиної точки зору щодо набору абсолютних показників ФС та механізму їх розрахунку на підприємстві. При цьому деякі автори такі показники відносять до групи узагальнюючих [1, 4, 40]. В основу їх класифікації покладено критерій поділу показників відповідно до наявності джерел формування оборотних коштів (запасів і витрат) та забезпеченості запасів і витрат джерелами їх фінансування [3, 12, 16, 18, 27, 34, 37, 38] (табл. 2.3).

Таблиці 2.2 – Організаційно-методична модель аналізу ФС КП

Компоненти	Характеристика			
Мета аналізу	Визначення спроможності КП до нарощення необхідного обсягу фінансових ресурсів для здійснення ефективної господарської діяльності при мінімальному ризику, з врахуванням впливу різноманітних екзогенних та ендогенних факторів			
Завдання аналізу	дослідження величини та структури джерел фінансування господарської діяльності підприємства; проведення оцінки ступеня залежності суб'єкта господарювання від зовнішніх запозичень; встановлення рівня покриття витрат та запасів стабільними джерелами фінансування; формуються можливості відновлення/втрати платоспроможності підприємства; визначається запас стійкості фінансового стану підприємства			
Об'єкт аналізу	Фінансові ресурси КП			
	Стан та склад фінансових ресурсів	Платоспроможність	Прибутковість	
Суб'єкт аналізу	Фінансові, бухгалтерські і планово-економічні підрозділи чи служби підприємства	Менеджери і керівники функціональних та структурних підрозділів	Власники, акціонери та працівники підприємства	Зовнішні користувачі інформації
Інформаційне забезпечення	Внутрішні джерела інформації		Зовнішні джерела інформації	
	Фінансова, бухгалтерська звітність		Нормативно-правова, довідкова	
Група показників аналізу фінансової стійкості	Абсолютні вартісні показники	Відносні показники	Показники беззбиткової діяльності	
	Група показників наявності джерел формування запасів; група показників забезпеченості запасів джерелам їх формування	Група показників капіталізації та покриття	Запас фінансової стійкості; поріг рентабельності	
Узагальнення і реалізація результатів аналізу ФС	Узагальнення результатів аналізу: систематизація інформації, оформлення результатів аналізу, визначення системи заходів направлених на посилення ФС КП		Реалізація результатів аналізу: здійснення постійного моніторингу за системою показників ФС КП з метою досягнення відповідного рівня ефективності їх діяльності та визначення оптимальних джерел фінансування їх діяльності у майбутньому	

Система абсолютних показників ФС та методика їх розрахунку наведена в (табл. 2.3).

Для характеристики джерел формування запасів використовують ряд показників, що визначають ступінь охоплення різних видів джерел.

Слід відмітити, що дані показники визначають ступінь забезпеченості запасів джерелами фінансування і на їх основі встановлюється відповідний тип поточної якісної оцінки ФС підприємства: абсолютна і нормальна стійкість, нестійкий і критичний фінансовий стан. Тип ФС підприємства визначається за допомогою тривимірного показника (тривимірної моделі) (додаток В, табл. В.1).

Таблиця 2.3 – Система абсолютних показників оцінки ФС підприємства

Показник наявності джерел формування запасів і витрат	Методика визначення	Показник забезпеченості запасів і витрат джерелами формування
1. Наявність власних оборотних коштів/власного оборотного капіталу	$ВОК = ВК - НА$	$\Delta ВОК = ВОК - З$
2. Наявність власних і довгострокових позикових джерел формування оборотних коштів	$ВДД = ВОК + ДК$	$\Delta ВДД = ВДД - З$
3. Загальна величина основних джерел формування запасів і витрат	$ЗД = ВДД + КК$	$\Delta ЗД = ЗД - З$
де ВОК – власні оборотні кошти; НА – необоротні активи; ДК – довгострокові кредити; ВДД – власні і довгострокові позикові джерела формування оборотних коштів; КК – короткострокові кредити; ЗД – загальні джерела формування оборотних коштів; З – запаси і витрати		

Отже, фінансово стійким можна вважати таке підприємство, яке за рахунок власних коштів спроможне забезпечити запаси і витрати, не допустити поточної заборгованості та вчасно розрахуватись за своїми зобов'язаннями.

Аналізуючи ФС підприємства за відносними (частковими) показниками, варто звернути увагу на їх достатньо різноманітний склад (набір) та алгоритм розрахунку, який використовується вітчизняними науковцями. Дані індикатори можуть характеризувати різні аспекти ФС, тому їх вибір залежить від мети та задач, які встановлюються для оцінки ФС відповідними користувачами.

Більшість науковців поділяють дані індикатори на дві групи: коефіцієнти капіталізації, коефіцієнти покриття (рис. 2.3).

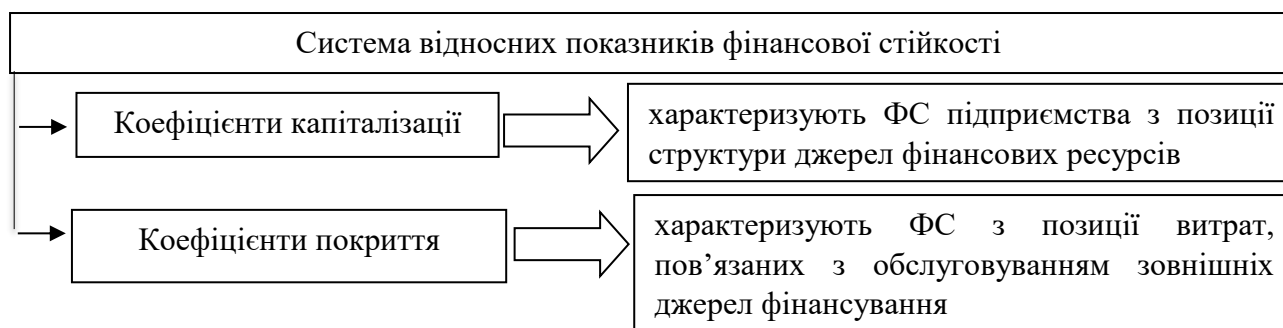

Рисунок 2.3 – Систематизація відносних показників ФС підприємства [37]

Однак, слід відмітити, що не має також уніфікованого підходу при визначенні показників ФС у нормативних та методичних рекомендаціях щодо оцінки

фінансового стану підприємства, його кредитоспроможності чи інвестиційної привабливості.

Узагальнюючий перелік відносних показників ФС наведено у додатку В, табл. В.2. У цілому відносні показники характеризують співвідношення окремих статей балансу у розрізі активів чи пасивів підприємства.

Порівняння підходів різних науковців до оцінки ФС підприємства дозволяє стверджувати, що найбільш поширеними відносними індикаторами є такі коефіцієнти як: фінансової автономії; фінансової залежності; фінансового ризику; маневрування власного капіталу; структури покриття довгострокових вкладень; довгострокового залучення коштів; фінансової незалежності капіталізованих джерел; фінансування; покриття; забезпеченості власними оборотними коштами.

Ще одним напрямком аналізу ФС підприємства є встановлення ПР та ЗФС, що здійснюється за допомогою розрахунку показників беззбиткової діяльності у розрізі безпосередньо операційної діяльності суб'єкта господарювання.

ПР це вартісний показник, що дозволяє визначити величину операційного доходу, що забезпечує беззбитковість операційної діяльності підприємства.

Запас фінансової стійкості (відносний показник), який розраховується як відношення зони ФС на величину операційного доходу та характеризує частку доходності за умови перевищення рівня беззбиткової діяльності.

Алгоритм розрахунку ЗФС включає перш за все розрахунок точки беззбитковості (критична сума доходу, ПР) у вартісному вираженні, а потім ЗФС як різниця між наявною річним доход та критичною сумою доходу.

Доповнюючи коефіцієнтний метод аналізу ФС підприємства аналітики використовують інтегральний метод, що дозволяє дати інтегральну оцінку рівню ФС за допомогою розрахунку окремих індикаторів, які розглядається під час визначення інтегрального показника у взаємозв'язку з іншими показниками [37].

Під час реалізації інтегрального методу оцінювання ФС можуть використовуватися різні підходи, які обираються кожним СПСЕ у відповідності до можливостей та завдань, які стоять перед фінансовими менеджерами.

Таким чином, підприємство проводячи комплексну оцінку ФС КП матиме можливість спланувати обсяги залучення позикового капіталу, визначити розміри зростання прибутку та забезпечувати розробку і реалізацію фінансової політики, яка сприятиме безперебійній діяльності під впливом змін внутрішнього і зовнішнього середовища, оскільки дані етапи охоплюють не тільки показники співвідношення власного та позикового капіталу й забезпеченості запасів джерелами їх формування, а й показники, які характеризують можливість підприємства відповідати за своїми зобов'язаннями, здатність підтримувати стабільне функціонування при беззбитковому об'ємі виробництва [32].

Результати аналізу ФС можуть використовуватися різними категоріями зацікавлених осіб: зовнішніми користувачами (банками, кредиторами, потенційними інвесторами, податковою службою, діловими партнерами, аудиторамі тощо), внутрішніми особами (власниками, менеджерами, акціонерами, працівниками підприємства). Кожний користувач аналізує фінансову діяльність і пов'язану з нею стійкість у необхідному для себе ракурсі: зовнішніх контрагентів цікавлять виключно показники ФС, тобто стійкість як вже сформований результат, а внутрішніх користувачів – стійкий фінансовий стан взагалі як процес, що проходить відповідні стадії формування і характеризується певним результатом. Так інформація для внутрішніх категорій осіб дозволяє сформуванню власну стратегію фінансування чи інвестування коштів з метою стратегічного розвитку підприємства чи довгострокової платоспроможності; для кредиторів – можливості надання кредитів та оцінювання їх своєчасного та повного повернення коштів тощо.

Отже, оцінка ФС це складне аналітичне завдання, конкретна методика розв'язання якого може визначатися самостійно КП виходячи зі специфіки його діяльності.

3 Загальна характеристика діяльності та діагностика фінансового стану КП «Зеленбуд»

КП «Зеленбуд» Чернігівської міської ради є суб'єктом публічного сектора економіки. Даний суб'єкт господарювання є унітарним КП, що здійснює комерційну діяльність у відповідності до його статуту. До основних видів діяльності КП належать: надання ландшафтних послуг; допоміжна діяльність у рослинництві; роздрібна торгівля квітами, рослинами, насінням, добривами; прибирання вулиць, парків, скверів; лісопилльне та стругальне виробництво та інше. СПСЕ проводить свою діяльність у відповідності до діючого законодавства

КП «Зеленбуд» здійснює забезпечення збалансованого розвитку та покращення якості життя у місті через створення приємного і безпечного середовища для проживання громадян.

До основних функцій КП «Зеленбуд» можна віднести: догляд за деревами та рослинами, а саме посадка, обрізка, догляд за деревами та кущами, а також іншими рослинами на громадських територіях; благоустрій територій, що передбачає утримання та озеленення парків, скверів, алей, інших зелених зон, а також пішохідних доріжок; прибирання міста від сміття, листя, снігу тощо; сприяння забезпеченню санітарного стану міста та екологічної діяльності, що передбачає пропаганду екологічного способу життя, впровадження проектів з енергоефективності та використання альтернативних джерел енергії.

КП «Зеленбуд» має рахунки у банківських установах, печатку з його найменуванням, ідентифікаційний код. Майно КП «Зеленбуд» належить до власності територіальної громади міста Чернігів і складається із виробничих і невиробничих фондів, а також інших цінностей, які зазначені у балансі КП. До основних джерел майна СПСЕ належать: внески власника, отримані доходи від запровадження господарської діяльності, кредитні ресурси, благодійні внески та пожертвування, а також інші джерела, що не заборонені чинним законодавством.

КП «Зеленбуд» здійснює бухгалтерський та оперативний облік, веде різні види звітності, зокрема фінансову, статистичну, податкову. СПСЕ реалізує власну продукцію, надає послуги та виконує роботи за цінами і тарифами, які визначає самостійно або на підставі укладених договорів.

Динаміка абсолютних значень основних індикаторів фінансово-господарської діяльності КП «Зеленбуд» наведені на рисунку 3.1 (додаток Г).

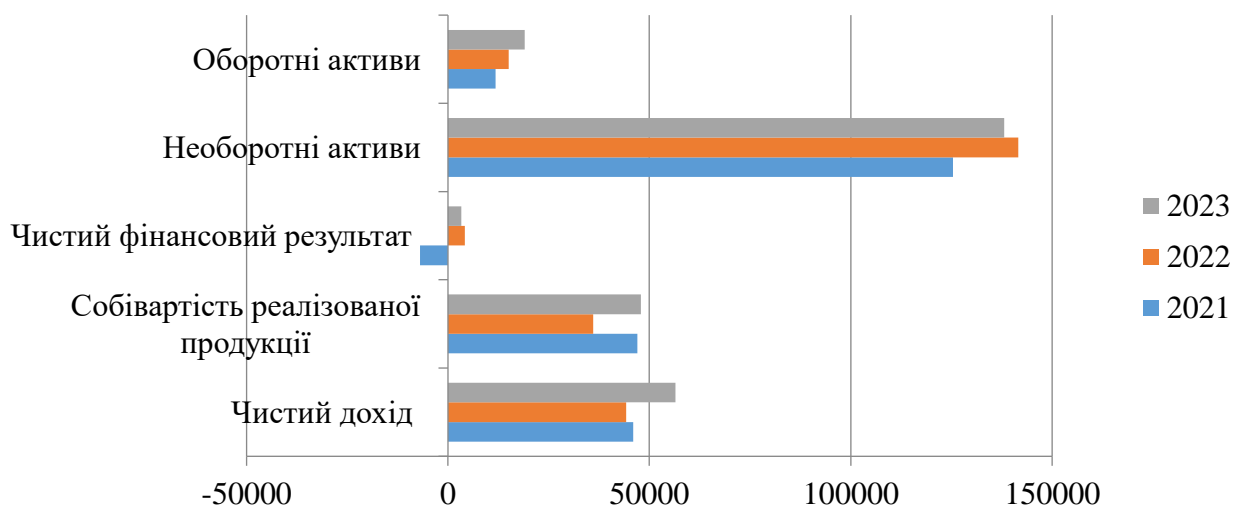

Рисунок 3.1 – Основні індикатори фінансово-господарської діяльності КП «Зеленбуд» за 2021-2023 рр., тис. грн. [36]

Аналізуючи дані рисунку 3.1 можна зазначити, що протягом 2021-2023 рр. спостерігалася коливання розміру чистого доходу від реалізації товарів, робіт і послуг, але в цілому він збільшився на 10417 тис. грн або на 23 % і у 2023 році дорівнював 56440 тис. грн. Це є позитивною зміною, оскільки свідчить про розширення господарської діяльності КП. Аналогічні тенденції можна відмітити і за індикатором собівартість реалізованої продукції, товарів і послуг. За період аналізу даний показник збільшився на 905 тис. грн. або на 2 % і на кінець 2023 року складав 47923 тис. грн.

Здійснюючи аналіз динаміки чистого фінансового результату СПСЕ, треба зазначити, що у 2021 році підприємство мало від'ємне значення фінансового результату у обсязі 6911 тис. грн., що свідчить про збитковість діяльності. У 2022 році КП «Зеленбуд» отримало прибуток у розмірі 4209 тис. грн, що на 11120 тис. грн

більше, ніж у попередньому році. Це пов'язано зі значним скороченням розміру собівартості продукції, робіт, послуг. У 2023 році відбулося скорочення розміру чистого прибутку, а саме на 908 тис. грн за рахунок збільшення розмірів собівартості і адміністративних витрат.

Протягом 2021-2023 рр. в цілому відбулося збільшення розміру необоротних активів КП «Зеленбуд» на 12660 тис. грн. (на 10%). Така динаміка є свідченням покращення матеріально-технічної бази КП. При цьому найбільше значення обсягу необоротних активів КП було у 2022 році – 141573 тис. грн., що обумовлено зростанням розміру основних засобів і інших необоротних активів. На кінець 2023 року їх обсяг становив 138058 тис. грн., що менше ніж у 2022 році на 3515 тис. грн. Оборотні активи мали чітку тенденцію до збільшення, а саме на 7180 тис. грн. або на 61 %. На кінець періоду аналізу їх розмір складав 1927 тис. грн. Це свідчить про те, що СПСЕ має більше ресурсів для проведення своїх поточних операцій, забезпечуючи більшу ліквідність та можливості для подальшого розвитку.

На наступному етапі проведемо аналіз фінансового стану КП «Зеленбуд» за основними блоками показників. Даний аналіз розпочнемо з оцінки показників майнового стану КП (рисунок 3.2).

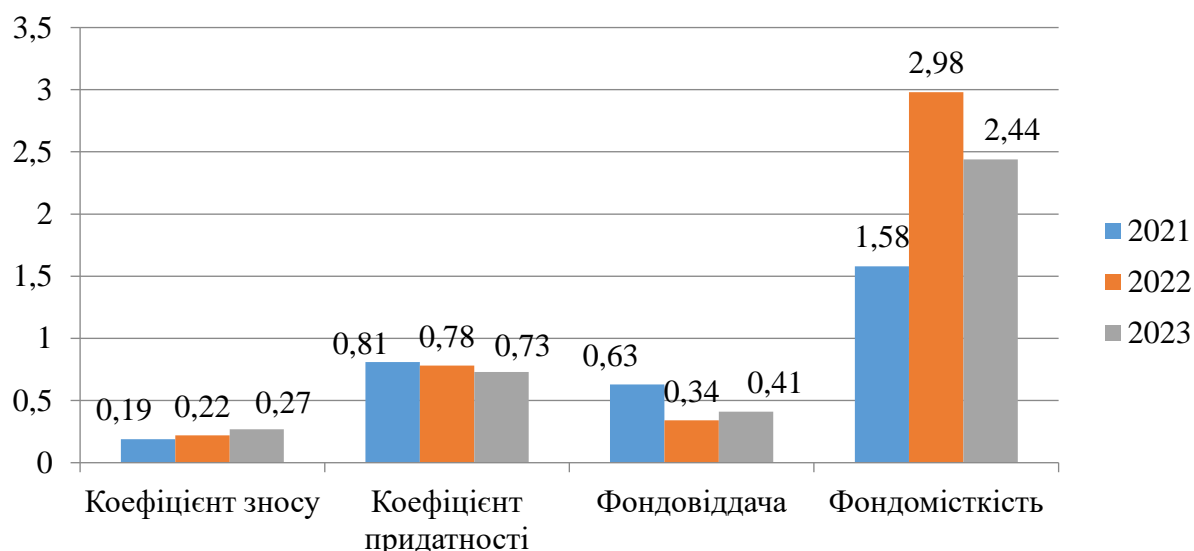

Рисунок 3.2 – Показники майнового стану КП «Зеленбуд» за 2021–2023 рр.

Аналізуючи значення коефіцієнту зносу можна зробити висновок, що він знаходиться в межах рекомендованих значень (менше 0,5), але при цьому поступово збільшується і у 2023 році дорівнював 0,27, що на 0,08 п. більше ніж у 2021. Така динаміка свідчить про підвищення рівня зносу основних засобів КП, що може негативно позначитися на його майновому стані у майбутньому.

Коефіцієнт придатності показує частку основних засобів придатних для подальшого використання. Значення даного індикатора поступово зменшується, а саме на 0,08 п. і це є свідченням того, що у КП «Зеленбуд» відбувається поступове фізичне зношення основних засобів і зменшення придатних для експлуатації основних засобів на 10 % за період аналізу.

Показник фондovіддачі застосовується з метою визначення ефективності використання основних засобів КП. Значення даного показника за 2021-2023 рр. коливалося по роках, але в цілому зменшилося на 0,22 п. і на кінець звітнього періоду дорівнювало 0,41. Така динаміка є свідченням того, що кількість виробленої продукції та наданих послуг, виконаних робіт знижується на кожну гривню фінансових ресурсів, яка була вкладена в основні засоби. Дана тенденція є негативною для підприємства.

Зворотним показником фондovіддачі є показник фондомісткості, який за період аналізу збільшився на 54 % і 2023 році дорівнював 2,44. Таку зміну можна охарактеризувати також як негативною, оскільки збільшується розмір основних засобів, які припадають на одиницю вартості випущеної продукції.

Наступним кроком є аналіз показників ліквідності СПСЕ, які дозволяють визначити здатність КП виконувати його зобов'язання в повному обсязі.

Відносні показники ліквідності КП «Зеленбуд» зазначені на рисунку 3.3.

Значення наведених показників свідчать про високий рівень ліквідності КП «Зеленбуд» за 2021–2023 рр. Так, коефіцієнт покриття мав поступу тенденцію до збільшення і у 2023 р. він склав 3,52, що перевищує рекомендоване значення та свідчить про те, що оборотні активи в значній мірі покривають поточні зобов'язання СПСЕ. За аналізований період даний індикатор збільшився на 2,32 або на 193 %.

Коефіцієнт швидкої ліквідності також мав чітку тенденцію до зростання. За 2021-2023 рр. він збільшився на 2,01 п. або на 209 % і на кінець 2023 року його значення складало 2,97, що значно перевищує норматив. Даний показник свідчить про існуючі платіжні можливості СПСЕ при умові вчасного вирішення фінансових зобов'язань дебіторами і визначає його очікувану платоспроможність.

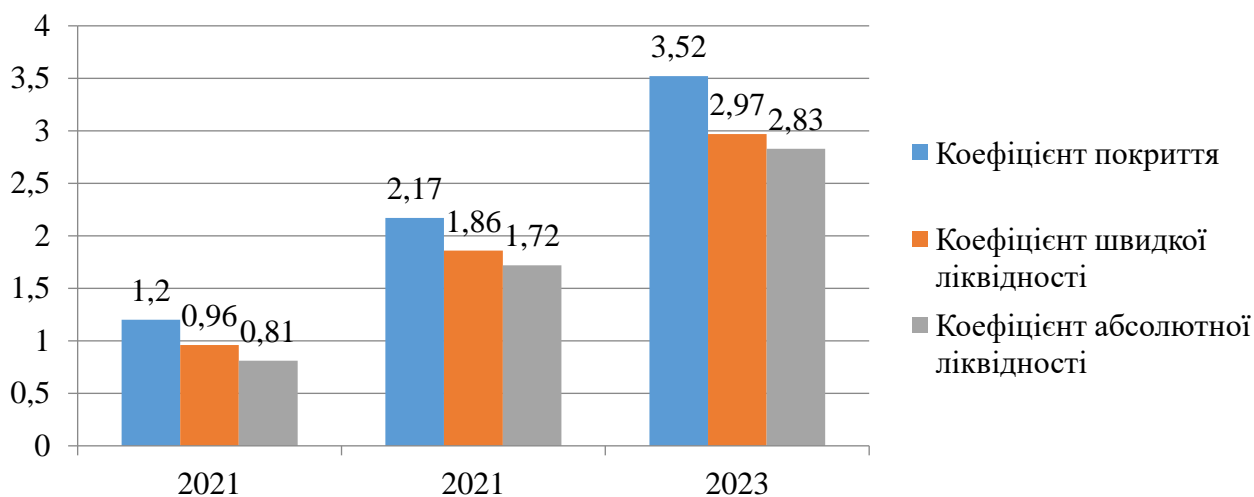

Рисунок 3.3 – Показники ліквідності КП «Зеленбуд» за 2021–2023 рр.

До найбільш жорсткого критерію ліквідності КП належить коефіцієнт абсолютної ліквідності. Він збільшився з 0,81 у 2021 році до 2,83 у 2023 році. Привертає увагу, що його значення не відповідають нормативу і в декілька разів перевищують рекомендоване (0,2-0,3). Це свідчить про те, що КП «Зеленбуд» має можливість погашати негайно значну частку короткострокових зобов'язань за рахунок наявних грошових коштів. При цьому слід зазначити, що занадто високе значення індикатора абсолютної ліквідності є свідченням недостатньо раціонального використання фінансових ресурсів.

Важливим компонентом абсолютних показників ліквідності суб'єкта господарювання є чистий оборотний капітал, який визначає наявність коштів для забезпечення поточних фінансових зобов'язань. Динаміка чистого оборотного капіталу КП «Зеленбуд» за останні три роки подано на рисунку 3.4.

Як свідчать дані рисунку 3.4 чистий оборотний капітал мав висхідну тенденцію, а саме він збільшився на 11668 тис. грн. або майже у шість разів і у 2023 році його значення дорівнювало 13619 тис. грн.

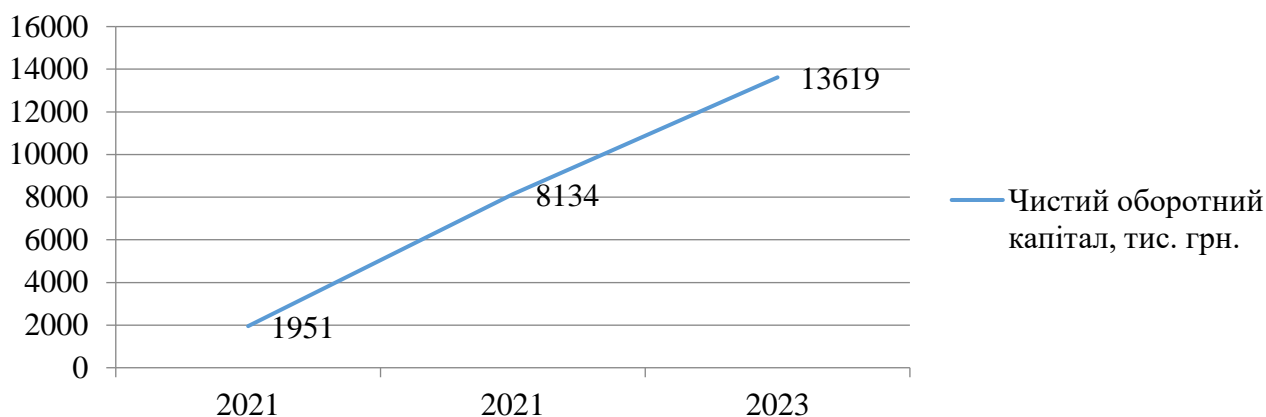

Рисунок 3.4 – Динаміка чистого оборотного капіталу КП «Зеленбуд» за 2021–2023 рр., тис. грн.

Така динаміка даного показника є позитивною для підприємства, оскільки вона вказує на високий рівень наявних коштів, що можуть бути використані для покриття поточних зобов'язань без продажу основних активів. Отже, КП «Зеленбуд» має можливість своєчасно реагувати на фінансові виклики і забезпечувати стабільність своєї діяльності.

На наступному етапі фінансового аналізу КП «Зеленбуд» здійснимо аналіз показників його ділової активності (рис. 3.5 та додаток Д).

Аналіз коефіцієнту оборотності активів КП «Зеленбуд» свідчить, що він зменшився на 0,17 п. або на 32 %, а саме з 0,53 у 2021 році до 0,26 у 2023 році. Це є негативною зміною, оскільки це є свідченням про зниження ефективності використання активів КП. Зменшення даного коефіцієнту означає те, що підприємство здійснює менше оборотів своїми активами для генерації прибутку.

Коефіцієнт оборотності оборотних активів має аналогічну тенденцію. Так, за період аналізу він зменшився на 0,34 п. або на 9 %. Це також свідчить про зниження ефективності використання оборотних активів СПСЕ.

Що стосується коефіцієнту оборотності матеріальних запасів, то його значення у 2023 році зросло до 19,89, що на 5,92 або на 42 % більше, ніж у 2021 р.

(13,97). Така тенденція є позитивною, оскільки свідчить про підвищення ефективності використання матеріальних запасів КП.

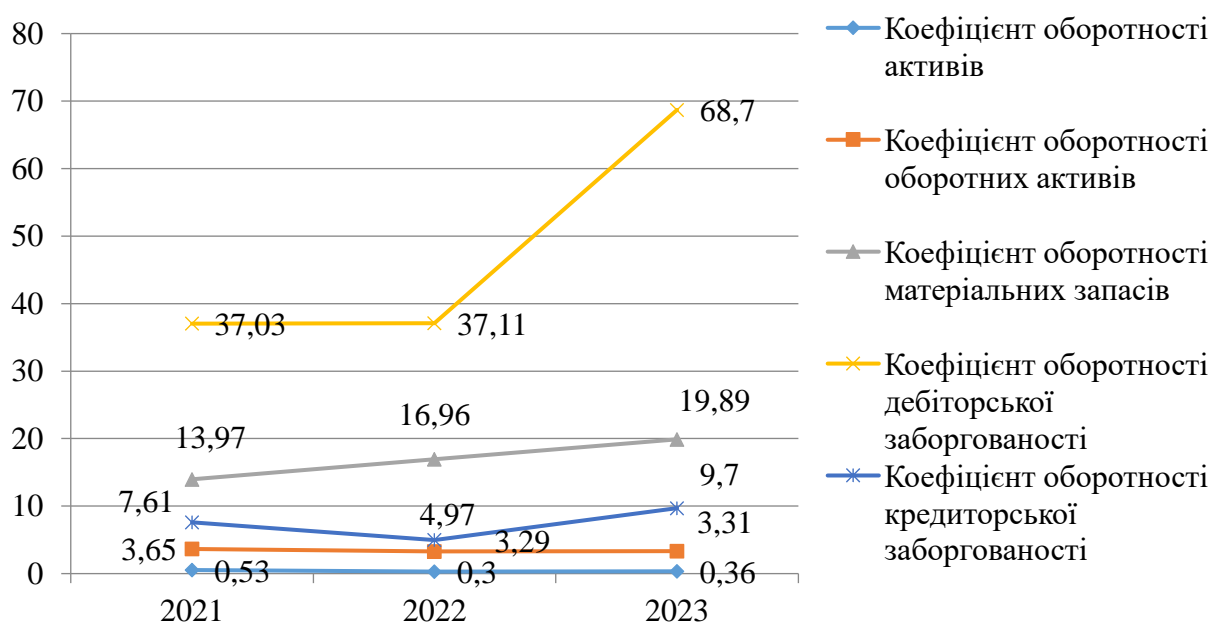

Рисунок 3.5 – Динаміка коефіцієнтів ділової активності КП «Зеленбуд» за 2021–2023 рр.

Коефіцієнти оборотності дебіторської та кредиторської заборгованостей за три роки також мали тенденцію до збільшення. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості зріс на 31,67 і у 2023 році склав 68,70, а кредиторської заборгованості збільшився на 2,09 і дорівнював 9,70. Зазначені тенденції є позитивними для КП, оскільки свідчать про прискорення швидкості оборотності наведених видів заборгованостей.

Здійснюючи аналіз термінів оборотності, то можна зазначити, що періоди обороту активів та оборотних активів збільшилися відповідно на 47 % та 10 % і у 2023 році їх значення склали 1014 дн. та 114 дн. Що стосується строків обертання матеріальних запасів, дебіторської та кредиторської заборгованостей, то вони зменшилися на 8 днів, 5 днів і 10 днів відповідно. Така тенденція позитивно впливає на діяльність КП «Зеленбуд» оскільки вона вказує на скорочення терміну обороту зазначених індикаторів, а це означає, що СПСЕ здійснює більше оборотів своїми

ресурсами та зобов'язаннями, що може сприяти покращенню як ліквідності так і ефективності управління оборотними активами.

Отже, можна зазначити, що індикатори ділової активності КП «Зеленбуд» свідчать про недостатньо ефективне використання ресурсів суб'єкта господарювання.

Аналіз показників рентабельності СПСЕ є важливою складовою фінансового аналізу та використовується з метою оцінки ефективності його діяльності (рис. 3.6).

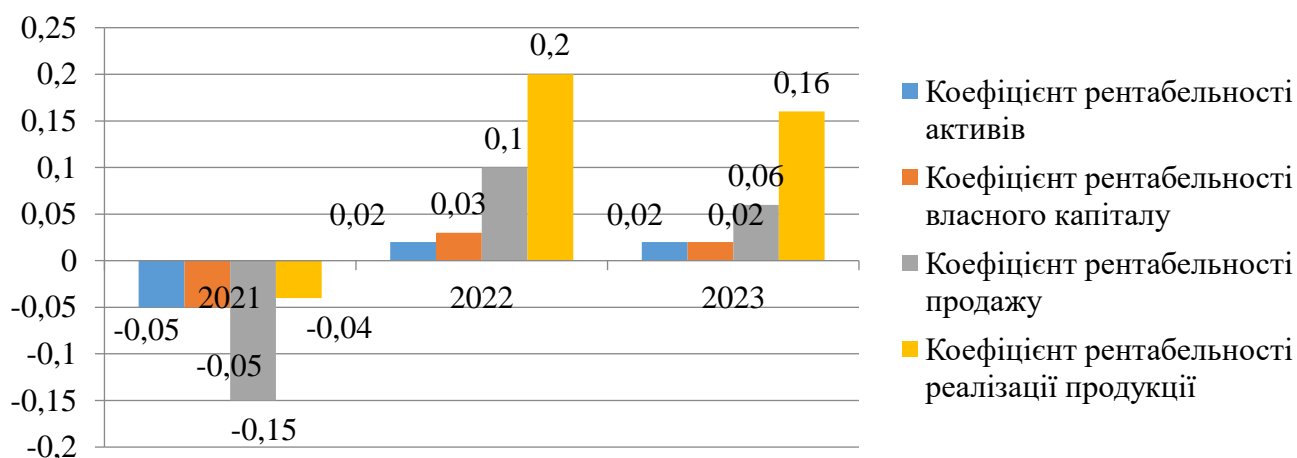

Рисунок 3.6 – Динаміка коефіцієнтів рентабельності КП «Зеленбуд» за 2021–2023 рр.

Дані рис. 3.6 свідчать, що у 2021 році підприємство отримало збиток і всі показники рентабельності мали від'ємні значення. Протягом наступних двох років значення показників рентабельності мали позитивні значення, оскільки КП «Зеленбуд» у 2022-2023 рр. отримало прибуток. При цьому, слід зазначити, що значення показників рентабельності у 2022 році були вище ніж у 2023 році. Це пов'язано з тим, що розмір отриманого прибутку у 2022 році був вище суми прибутку у 2023 р., а саме на 908 тис. грн.

Отже, дані проведено аналізу свідчать, що у КП «Зеленбуд» спостерігається задовільний фінансовий стан. Так, на підприємстві спостерігається розширення господарської діяльності; збільшуються обсяги як оборотних так і необоротних активів; рівень зносу основних засобів знаходиться в межах рекомендованих

значень, при цьому спостерігається недостатньо ефективно використання основних активів КП; у КП спостерігається високий рівень ліквідності; у СПСЕ існують проблемні питання із діловою активністю, про що свідчать зміни до зниження швидкості оборотності активів та оборотних активів при одночасному збільшенні термінів їх оборотності; господарська діяльність комунального підприємства є рентабельною останні два роки, що позитивно впливає на його подальший розвиток.

4 Оцінка фінансової стійкості КП «Зеленбуд» за 2021–2023 рр.

Фінансова стійкість є однією із важливих характеристик фінансового стану КП. Оцінку ФС КП «Зеленбуд» здійснимо базуючись на дослідженнях джерел фінансових ресурсів, а також розрахунків абсолютних та відносних показників.

Проведемо аналіз джерел формування капіталу СПСЕ. Такий аналіз дозволяє оцінити за рахунок яких ресурсів відбувається фінансування діяльності підприємства. Склад капіталу КП «Зеленбуд» наведений на рисунку 2.2.

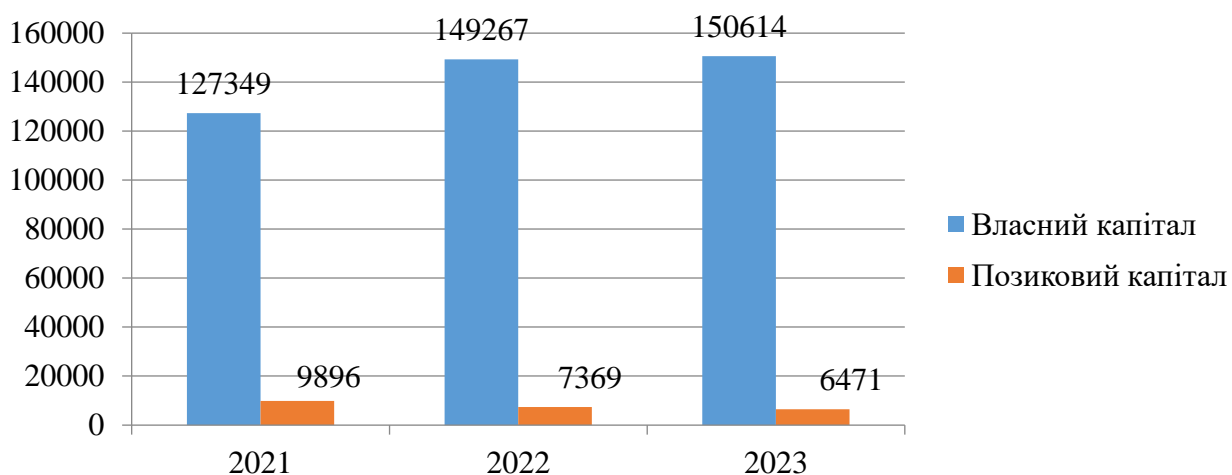

Рисунок 4.1 – Склад джерел фінансування діяльності
КП «Зеленбуд» за 2021–2023 рр., тис. грн.

Дані рисунку 4.1 свідчать, що в складі джерел фінансування діяльності КП «Зеленбуд» за 2021–2023 рр. значно переважає власний капітал. Так, власний капітал комунального підприємства поступово за три роки збільшився на 23265 тис. грн., що є позитивною динамікою і свідчить про підвищення рівня фінансової стабільності КП. Збільшення власного капіталу на 18% за 2021-2023 рр. сприяло зростанню його обсягу до 150614 тис. грн. і свідчить про здатність СПСЕ генерувати прибуток та збільшувати свої власні ресурси, які йому необхідні для фінансування господарської діяльності. Збільшення розміру власного капіталу обумовлено

збільшення сум статутного капіталу, а також додаткового. При цьому відбувалося зменшення обсягу непокритого збитку за рахунок отриманого чистого прибутку КП.

Що стосується позикового капіталу КП «Зеленбуд», то за аналізований період він зменшився на 3425 тис. грн. і у 2023 році дорівнював 6471 тис. грн. Це є позитивною зміною для підприємства, оскільки в такому разі відбувається покращення фінансової стабільності суб'єкта господарювання та знижуються ризики для КП. В складі позикового капіталу переважають поточні зобов'язання та забезпечення і останні два роки.

Наступним кроком є аналіз типу фінансової стійкості КП «Зеленбуд» за 2021-2023 рр. (таблиця 4.1).

Таблиця 4.1 – Аналіз типу фінансової стійкості КП «Зеленбуд» за період 2021-2023 рр., тис. грн.

Показник	Рік		
	2021	2022	2023
Джерела власних коштів	127349	149267	150614
Необоротні активи	125398	141573	138058
Наявність власних оборотних активів	1951	7694	12556
Довгострокові позикові кошти	0	440	1063
Наявність власних і довгострокових позикових джерел	1951	8134	13619
Короткострокові позикові кошти	9896	6929	5408
Загальна величина основних джерел формування запасів	11847	15063	19027
Загальна величина запасів і витрат	2208	2040	2779
Тривимірний показник типу ФС	(0; 0; 1)	(1; 1; 1)	(1; 1; 1)
Тип фінансової стійкості	Нестійкий	Абсолютний	Абсолютний

За даними таблиці 4.1 можна зробити висновок, що у 2021 році у КП «Зеленбуд» спостерігався нестійкий тип фінансової стійкості, що передбачає те, що запаси та витрати фінансуються за рахунок усіх основних джерел формування.

Протягом 2022-2023 рр. спостерігався абсолютний тип фінансової стійкості, який характеризується наявністю надлишку власного оборотного капіталу для фінансового забезпечення запасів та витрат. Даний тип фінансової стійкості не є

оптимальним, що пов'язано з тим, що менеджмент КП не використовує зовнішні джерела фінансових ресурсів з метою фінансування основної діяльності

Дана динаміка типів фінансової стійкості, яка склалася протягом 2021-2023 рр., є позитивною для розвитку КП в умовах сьогодення і впливає на підвищення ефективності розвитку СПСЕ.

Оцінку фінансової стійкості КП «Зеленбуд» необхідно продовжити використовуючи систему відносних фінансових коефіцієнтів. Спочатку проведемо аналіз коефіцієнтів капіталізації (рисунок 4.2).

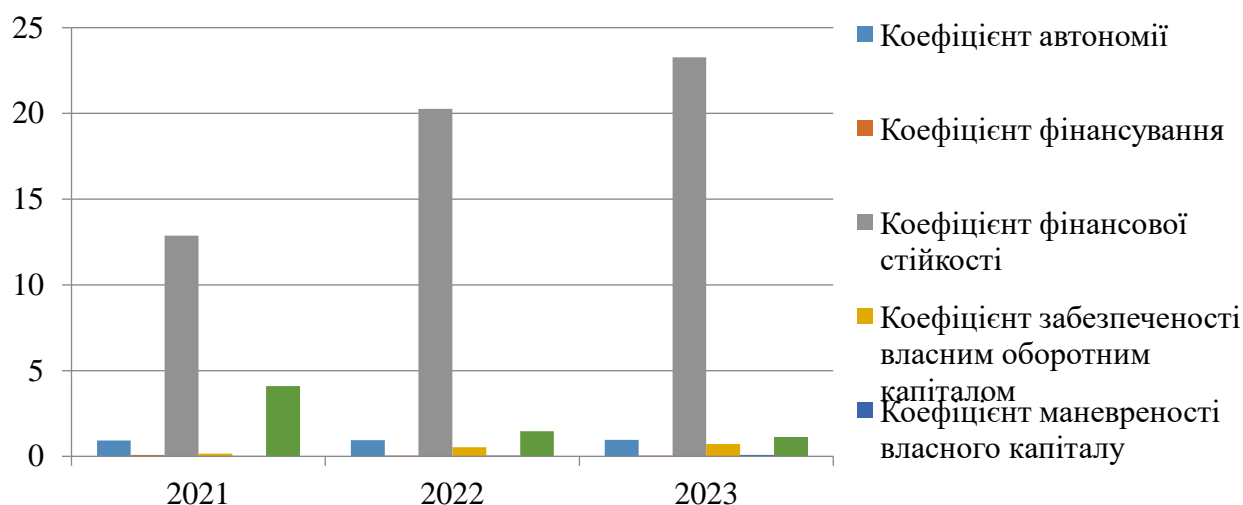

Рисунок 4.2 – Динаміка коефіцієнтів капіталізації
КП «Зеленбуд» за 2021–2023 рр.

Аналізуючи показники рисунку 4.2, слід зазначити, що коефіцієнт автономії має чітку тенденцію до збільшення, а саме він зріс на 3 % і у 2023 році склав 0,96, що відповідає нормативу. Це свідчить про те, що у загальному обсягу фінансових ресурсів, які авансовані у діяльність КП, значно переважає власний капітал.

Коефіцієнт фінансування має зворотну тенденцію до змін у порівнянні з зі змінами показника автономії, а саме він зменшився на 0,04 п. і на кінець періоду аналізу дорівнював 0,04. Чим менше значення даного індикатора, тим нижчий ризик зацікавлених осіб, у зв'язку зі зниженням ризику невиконання зобов'язань, а отже знижується можливість банкрутства підприємства. Значення даного показника

відповідає рекомендованим (менше 1) і свідчить про фінансову незалежність СПСЕ від залучення позикових коштів.

Коефіцієнт ФС за 2021-2023 рр. збільшився на 81% і на кінець 2023 році дорівнював 23,28 при нормативному значення більше 1. Даний показник КП характеризує наявність здатності господарюючого суб'єкта залишатися платоспроможним у довгостроковому періоді.

Коефіцієнт забезпеченості ВОК збільшився з 0,16 у 2021 році до 0,75 у 2023 році і свідчить, що значна частина оборотних коштів КП була сформована за рахунок власних ресурсів. Такі значення показника відповідають нормативу, а саме не менше 10 % поточних активів мають бути профінансовано за рахунок власного капіталу.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу також мав тенденцію до збільшення і у 2023 році склав 0,09, що більше ніж у 2021 році на 0,07. При цьому, привертає увагу той факт, що його значення не відповідають нормативу (більше 0,5). Це є свідченням того, що на підприємстві спостерігається недостатнє забезпечення гнучкості у використанні власного капіталу. Чим більше питома вага ВОК у загальному розмірі власного капіталу, тим більша його мобільність, що пов'язано із зростанням суми високоліквідного капіталу.

З метою аналізу впливу складу і структури оборотних активів на ФС КП здійснюється розрахунок показника маневреності функціонального капіталу, який характеризує рівень абсолютно ліквідних активів у зоб'язанні ВОК суб'єкта господарювання. За аналізований період даний індикатор зменшився, але його значення не відповідає нормативу. У 2023 році індикатор дорівнював 1,12, що майже відповідає рекомендованому значенню (0-1).

Наступним кроком є аналіз коефіцієнтів покриття КП «Зеленбуд», що надають можливість охарактеризувати ФС беручи до уваги витрати, які пов'язані із обслуговуванням зовнішніх джерел фінансового забезпечення (рис. 4.3).

За даними рисунку 4.3 коефіцієнт короткострокової заборгованості мав чітку тенденцію до зниження, але при цьому його значення не відповідає нормативу (0,5-0,6). У 2023 році він дорівнював 0,84, що на 0,16 менше ніж у 2021 році. Зменшення даного коефіцієнту свідчить про покращення ФС КП.

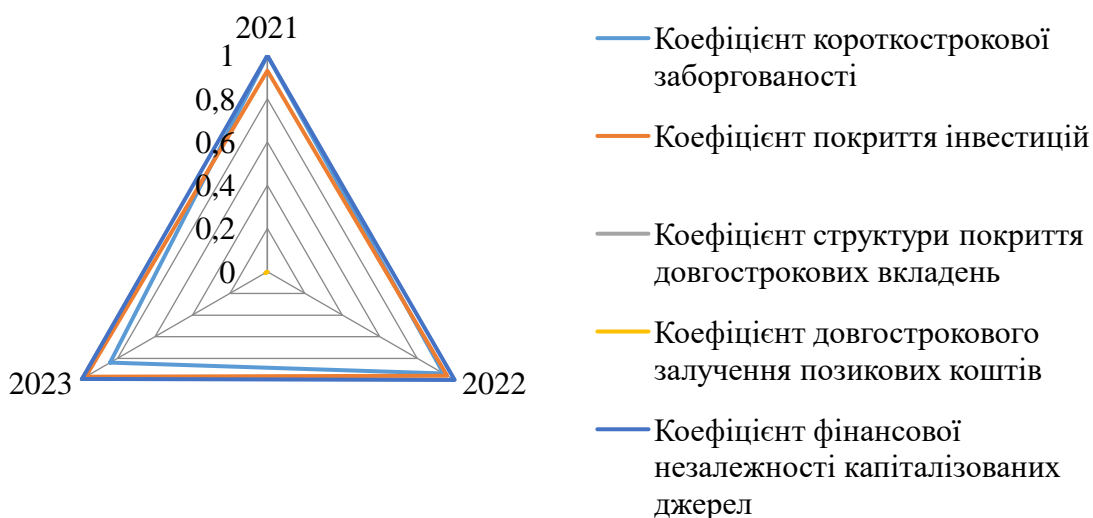

Рисунок 4.3 – Динаміка коефіцієнтів покриття
КП «Зеленбуд» за 2021–2023 рр.

Що стосується коефіцієнту покриття інвестицій, то його значення майже відповідає нормативу (0,75-0,9). Так у 2021 році він склав 0,93, а у 2023 році 0,97, що свідчить про значну частку власного капіталу та довгострокових зобов'язань у загальному обсязі джерел фінансового забезпечення КП.

Показник структури покриття довгострокових вкладень КП «Зеленбуд» має незначну зміну до збільшення і показує, яка частина необоротних активів суб'єкта господарювання була профінансована за рахунок зовнішніх ресурсів.

Показник довгострокового залучення позикових коштів зріс до 0,01 і визначає частку позикових ресурсів в процесі фінансування капітальних вкладень. Даний індикатор за 2021-2023 рр. не відповідає нормативу (0,5-0,6).

На наступному етапі здійснимо аналіз ФС КП «Зеленбуд» використовуючи інтегральний метод, який дозволяє надати інтегральну оцінку рівню ФС суб'єкта господарювання. Для даної оцінки будемо формулу 4.1, що наведена на рисунку 4.4.

Трактування критеріїв оцінки інтегрального показника ФС:

- $Фс > 0$ – підвищення ФС підприємства;
- $Фс < 0$ – зниження ФС підприємства.

$$\Phi c = \frac{(1 + 2K\delta.n + 3\varepsilon.o.k + 1 : Kз.c + Kр.в + Kn.a)^1}{(1 + 2K\delta.n + 3\varepsilon.o.k + 1 : Kз.c + Kр.в + Kn.a)^0} - 1$$

де	$K\delta.n^1, K\delta.n^0$	–	коефіцієнт довгострокового залучення коштів у звітному та попередньому періодах;
	$3\varepsilon.o.k^1, 3\varepsilon.o.k^0$	–	коефіцієнт забезпечення матеріальних запасів власним оборотним капіталом у звітному та попередньому періодах;
	$Kз.c^1, Kз.c^0$	–	коефіцієнт співвідношення позикових та власних коштів у звітному та попередньому періодах;
	$Kр.в^1, Kр.в^0$	–	коефіцієнт реальної вартості майна у звітному та попередньому періодах;
	$Kn.a^1, Kn.a^0$	–	коефіцієнт постійного активу

Рисунок 4.4 – Формула розрахунку узагальнюючого показника зміни ФС [37]

Здійснивши розрахунок інтегрального показника ФС КП «Зеленбуд» ми визначили, що його значення дорівнює 0,14, а саме більше 0. Це означає, що за період 2022-2023 рр. спостерігається збільшення ФС КП «Зеленбуд», що є позитивною зміною.

Отже, на основі проведеного аналізу ми можемо зробити висновок, що протягом періоду аналізу відбулося покращення стану фінансової стійкості, про що свідчить більшість абсолютних і відносних показників фінансової стійкості. Це є позитивним аспектом діяльності КП «Зеленбуд» та свідченням достатньо ефективного фінансового управління, що сприятиме подальшому успішному розвитку господарюючого суб'єкта.

5 Обґрунтування факторів формування запасу фінансової стійкості КП «Зеленбуд»

Підтримка необхідного рівня ФС суб'єкта господарювання є одним із важливих завдань керівництва та фінансових менеджерів підприємств. Для цього необхідно проводити моделювання факторів формування індикаторів, що характеризують стабільність функціонування КП з позиції забезпечення прибутковості його операційної діяльності. Серед цих показників важливе значення має ЗФС – це відносний показник, що має характеризувати максимально допустимий процент зниження фактичного операційного доходу доти, поки операційна діяльність буде залишатися беззбитковою. Чим вище значення ЗФС, тим більш фінансово стійким є суб'єкт господарювання з точки зору можливості забезпечення прибутковості операційної діяльності, а отже тим менший ризик настання збитковості.

Вихідна інформація для розрахунку ЗФС наведена в таблиці 5.1.

Таблиця 5.1 – Вихідна інформація для розрахунку ЗФС [35]

Показник	Умовне позначення	Порядок розрахунку за даними форми № 2 (рядки)
Операційний дохід	ОД	2000+2120
Операційні витрати	ОВ	2050+2130+2150+2180
у тому числі: змінні витрати	ЗВ	$2050 \times ((2500+2505+2510) \div 2550) + 2180$
постійні витрати	ПВ	$2050 \times ((2515+2520) \div 2550) + 2130 + 2150$
Маржинальний дохід	МД	ОД – ЗВ
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (збиток)	П	2190 (2195)

Основні показники та формули, які використовуються під час розрахунку показника ЗФС суб'єкта господарювання наведені в таблиці 5.2.

Різниця між операційним доходом та ПР (чисельник формули (1)) називається зоною ФС (запасом міцності).

ЗФС надає характеристику такому рівню захищеності операційної діяльності, що є у господарюючого підприємства на момент розрахунку і який можна використати у разі настання несприятливих обставин.

Таблиця 5.2 – Формули для розрахунку ЗФС [33]

Показник	Формула	Характеристика
Показник ПР	$ПР = ПВ / КМД$ (1)	вартісний показник, що надає характеристику сумі операційного доходу, що здійснює забезпечення повного покриття операційних витрат, а саме безбитковість операційної діяльності підприємства
Частка (коефіцієнт) маржинального доходу в операційному доході	$КМД = МД / ОД$ (2)	характеризує частку маржинального доходу в операційному доході
Показник ЗФС	$ЗФС = (ОД - ПР) / ДО \times 100$ (3)	відносний показник, що має характеризувати максимально допустимий процент зниження фактичного операційного доходу доти, поки операційна діяльність буде залишатися безбитковою

Здійснимо розрахунок індикаторів ПР і ЗФС за даними фінансової звітності КП «Зеленбуд» (таблиця 5.3). Дані таблиці 5.3 свідчать, що 2023 р. у порівнянні з 2022 р. при зростанні операційного доходу на 12226 тис. грн. (28 %) операційні витрати зросли на 13690 тис. грн. (34 %). В результаті такої динаміки відбулося зменшення прибутку від операційної діяльності на 1464 тис. грн. або на 42 %. У складі операційних витрат змінні витрати збільшилися на 8877 тис. грн. або на 29 %, а постійні витрати на 4813 тис. грн. або на 48 %.

З точки зору динаміки ФС КП негативним моментом є не лише зростання абсолютного індикатора ПР на 16861 тис. грн. або на 52 %, а і збільшення його частки в операційному доході з 77 % до 88 %. Так, якщо у 2022 році з метою покриття операційних витрат використовувався обсяг операційного доходу, який складав 77 % від фактичного доходу, то у 2023 році – 88 %. При цьому, незважаючи на зменшення ЗФС з 24 % до 12 %, рівень даного індикатора свідчить про стабільність роботи КП «Зеленбуд» за критерієм забезпечення прибутковості операційної діяльності.

Таблиця 5.3 – Показники ПР та ЗФС КП «Зеленбуд»

№ з/п	Показники	2022 р.	2023 р.	Відхилення (+,-)	
				абсолютне	відносне, %
1.	Операційний дохід, тис. грн.	44214	56440	12226	28
2.	Операційні витрати, тис. грн.	40703	54393	13690	34
	в тому числі:				
	а) змінні витрати	30698	39576	8877	29
	б) постійні витрати	10005	14817	4813	48
3.	Прибуток від операційної діяльності, тис. грн.	3511	2047	-1464	- 42
4.	Маржинальний дохід, тис. грн.	13516	16864	3 349	25
5.	Питома вага (коефіцієнт) маржинального доходу в операційному доході	0,31	0,30	- 0,01	- 2
6.	ПР, тис. грн.	32729	49589	16861	52
7.	Питома вага порогу рентабельності в операційному доході, %	74	88	14	19
8.	Зона ФС, тис. грн.	11485	6851	- 4635	- 40
9.	ЗФС, %	26	12	- 14	- 53

Наступним кроком є визначення характеру й рівня впливу факторів на зміну показника ЗФС підприємства.

За основі формул (2) і (3) здійснимо побудову моделі факторного аналізу показника ПР [35] :

$$ПР = ПВ/КМД = ПВ / (МД/ОД) = (ПВ \times ОД) / МД = ОД \times ПВ / ОД - ЗВ \quad (4)$$

На зміну показника ПР здійснюють вплив три фактори: операційний дохід, постійні та змінні витрати.

З метою проведення факторного аналізу доцільним є використання методичного способу ланцюгових підстановок, що передбачає розрахунок умовних значень результативного показника (рисунок 5.1).

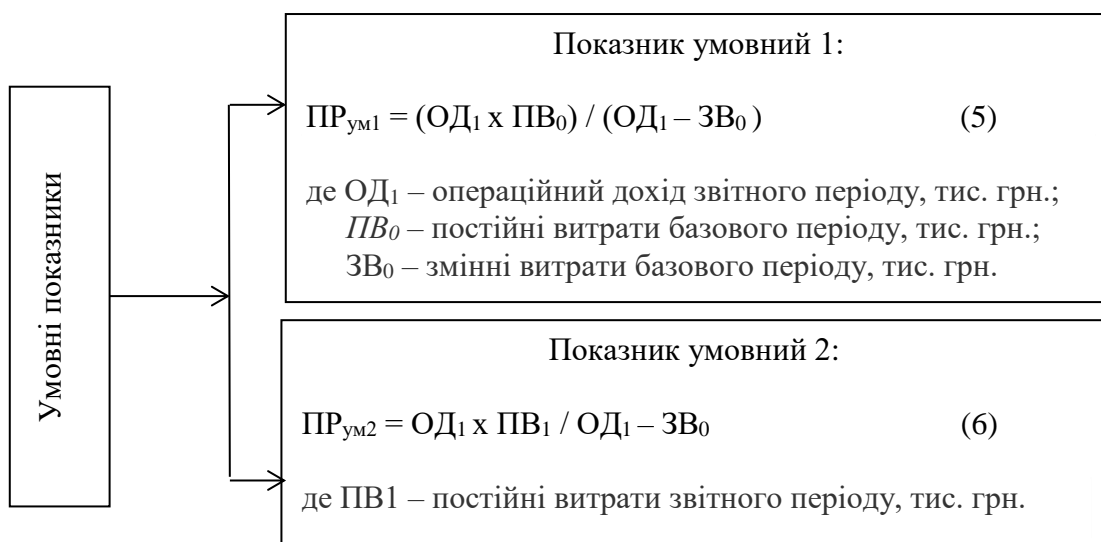

Рисунок 5.1 – Формула розрахунку умовних значень результативного показника [33]

Здійснимо розрахунки результативних показників за формулами (5) і (6) для КП «Зеленбуд»:

$$ПР_{ум1} = 21935,98 \text{ тис. грн.};$$

$$ПР_{ум2} = 32487,66 \text{ тис. грн.}$$

Звідси загальна зміна (+,-) показника ПР у 2023 р. порівняно з 2022 р. становитиме [35] :

$$\Delta ПР = ПР_1 - ПР_0 \quad (7)$$

$$\Delta ПР = 49589 - 32729 = 16861 \text{ тис. грн.}$$

у тому числі за наступних рахунок факторів:

– операційного доходу:

$$\Delta ПР_{ОД} = ПР_{ум1} - ПР_0 \quad (8)$$

$$- \Delta ПР_{ОД} = 21935,98 - 32729 = -10793 \text{ тис. грн.};$$

– постійних витрат:

$$\Delta ПР_{ПВ} = ПР_{ум2} - ПР_{ум1} \quad (9)$$

$$\Delta ПР_{ПВ} = 32487,66 - 21935,98 = 10551,68 \text{ тис. грн.}$$

– змінних витрат:

$$\Delta \text{ПР}_{\text{ЗВ}} = \text{ПР}_1 - \text{ПР}_{\text{ум2}} \quad (10)$$

$$\Delta \text{ПР}_{\text{ЗВ}} = 49589 - 32487,66 = 17102 \text{ тис. грн.}$$

Отже, зростання ПР у 2023 році порівняно з 2022 роком дорівнювало 16861 тис. грн. (52 %) і відбулося під впливом нижченаведених факторів. Внаслідок зростання постійних витрат на 4813 тис. грн. або на 48 %, а також змінних витрат на 8877 тис. грн. або на 29 % ПР КП збільшився на 10551,68 тис. грн. та 17102 тис. грн. відповідно. Лише за рахунок зростання операційного доходу на 12226 тис. грн. (28 %) ПР зменшився на 10793 тис. грн. Отже, ключовим фактором зростання ПР стало збільшення змінних витрат.

У відповідності до формул (3) і (4) здійснимо побудову моделі факторного аналізу показника ЗФС [33] :

$$\text{ЗФС} = (\text{ОД} - \text{ПР}) / \text{ОД} \times 100 = (\text{ОД} - (\text{ОД} \times \text{ПВ}) / (\text{ОД} - \text{ЗВ})) / \text{ОД} \times 100 = (1 - \text{ПВ} / (\text{ОД} - \text{ЗВ})) \times 100 = (\text{ОД} - \text{ПВ} - \text{ЗВ}) / (\text{ОД} - \text{ЗВ}) \times 100 \quad (11)$$

Слід зазначити, що на зміну ЗФС впливають ті ж чинники, що і на зміну ПР.

Здійснимо розрахунок умовних значень індикатора ЗФС застосовуючи спосіб ланцюгових підстановок (рисунок 5.2).

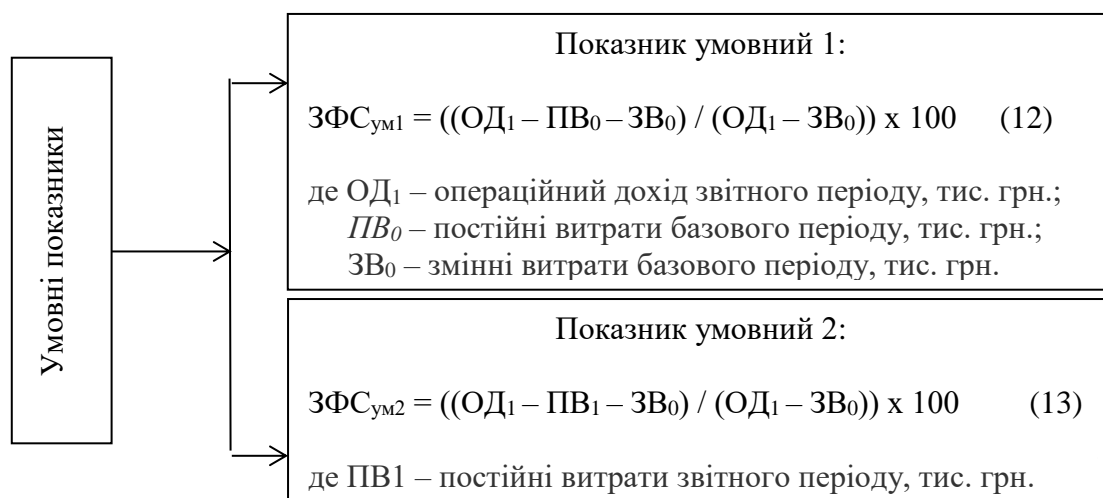

Рисунок 5.2 – Формула розрахунку умовних значень показника ЗФС [35]

Здійснимо розрахунки результативних показників ЗФС за формулами (12) і (13) для КП «Зеленбуд»:

$$\text{ЗФС}_{\text{ум1}} = 61 \%;$$

$$\text{ЗФС}_{\text{ум2}} = 42 \%.$$

Зміна індикатор ЗФС у звітному році у порівнянні з базовим дорівнює [33]:

$$\Delta \text{ЗФС} = \text{ЗФС}_1 - \text{ЗФС}_0 \quad (14)$$

$$\Delta \text{ЗФС} = 26 - 14 = 12 \text{ в.п.}$$

у тому числі за наступних рахунок факторів:

- операційного доходу:

$$\Delta \text{ЗФС}_{\text{ОД}} = \text{ЗФС}_{\text{ум1}} - \text{ЗФС}_0 \quad (15)$$

- $\Delta \text{ЗФС}_{\text{ОД}} = 61 - 26 = 36 \text{ в.п.};$

- постійних витрат:

$$\Delta \text{ЗФС}_{\text{ПВ}} = \text{ЗФС}_{\text{ум2}} - \text{ЗФС}_{\text{ум1}} \quad (16)$$

$$\Delta \text{ЗФС}_{\text{ПВ}} = 42 - 61 = -19 \text{ в.п.};$$

- змінних витрат:

$$\Delta \text{ЗФС}_{\text{ЗВ}} = \text{ЗФС}_1 - \text{ЗФС}_{\text{ум2}} \quad (17)$$

$$\Delta \text{ЗФС}_{\text{ЗВ}} = 12 - 42 = -30 \text{ в.п.}$$

Отже, ЗФС КП «Зеленбуд» зменшився з 26 % у 2022 році до 14 % у звітному році, тобто на 12 в. п. При цьому, слід зазначити, що внаслідок зростання постійних витрат на 4813 тис. грн. (48 %), а також змінних витрат на 8877 тис. грн. (34 %) ЗФС знизився на 19 і 30 в. п. відповідно. Єдиний фактор, що мав позитивний вплив на зміну результативного показника ЗФС це є зростання операційного доходу на 12226 тис. грн. або 28 %. Дана зміна сприяла збільшенню ЗФС на 36 в. п. Таким чином, ключовим фактором зменшення ЗФС стало зростання змінних витрат.

Таким чином, використовуючи вищенаведену методику керівництво КП та фінансові менеджери, з метою покращення стану ФС суб'єкта господарювання, мають можливість визначати ключові фактори впливу на неї та розробляти необхідні напрямки покращення рівня ФС КП «Зеленбуд».

ВИСНОВКИ

В сучасних умовах господарювання важливою ознакою господарської та фінансової діяльності СПСЕ є забезпечення належного рівня ФС. Слід відмітити, що від рівня ефективності діяльності КП, особливо у сфері надання комунальних послуг бюджетним установам, комерційним суб'єктам господарювання та населенню залежить стан та перспективи економічного розвитку ТГ та економіки в цілому.

Проведене дослідження дозволило визначити, що в Україні існують два типи підприємств, які функціонують на основі комунальної власності: КП та КО (установи та заклади). Так, КП як самостійний господарський суб'єкт, працює на підставі статуту, має відокремлений баланс, здійснює господарську, виробничу, науково-дослідну та комерційну діяльність, з метою одержання прибутку (додаткового доходу). Станом на кінець 2023 р. в Україні налічується більше 14 тис. КП. При цьому вони розрізняються за видами відповідно до їх класифікації за ознаками: правової, економічної чи фінансової характеристик.

Дослідження теоретичних основ ФСП, дозволило зробити висновок, що незважаючи на різноманітні точки зору науковців на визначення даного поняття, за змістовними характеристиками вони лише доповнюють одна одну. Нами було визначено, що під ФС КП слід розуміти стан фінансових ресурсів СПСЕ, який забезпечує рівновагу окремих складових активів та пасивів у мінливих умовах економічного середовища, що впливає на формування необхідного рівня фінансової автономії, довгострокової платоспроможності та ринкової конкурентоспроможності. Проведене дослідження дозволило також систематизувати фактори внутрішнього та зовнішнього впливу на формування ФС КП.

ФС як ключовий елемент в системі оцінювання формування, розподілу та використання фінансових ресурсів СПСЕ та підлягає постійному аналізу та оцінці. У роботі було досліджено основні етапи проведення аналізу ФСП, систематизовано методи та прийоми аналізу ФС, розроблено організаційно-методичну модель аналізу

ФС КП, яка включає: мету, завдання, об'єкт, суб'єкт аналізу, інформаційне забезпечення, систему показників оцінки ФС, узагальнення і реалізацію результатів аналізу. Також було зазначено, що основними показниками, які дозволяють оцінити стан та рівень ФС КП є система абсолютних і відносних індикаторів.

Дослідження практичних питань за темою кваліфікаційної роботи базувалося на даних КП «Зеленбуд» Чернігівської міської ради. Даний суб'єкт господарювання функціонує з метою здійснення господарської діяльності до основних видів якої належать: надання ландшафтних послуг; роздрібна торгівля квітами, рослинами, насінням, добривами; допоміжна діяльність у рослинництві; прибирання вулиць, парків, скверів; лісопильне та стругальне виробництво та інше.

Аналіз основних індикаторів фінансово-господарської діяльності КП «Зеленбуд» засвідчив, що протягом 2021-2023 рр. відбулося збільшення чистого доходу СПСЕ на 23 %, що характеризує збільшення обсягів реалізації продукції, робіт (послуг); позитивним аспектом діяльності є перехід КП від збиткової з діяльності до прибуткової, так чистий прибуток у 2023 році дорівнював 3301 тис. грн.; зростання обсягу оборотних і необоротних активів СПСЕ свідчить позитивно відображається на його діяльності і свідчить про подальший розвиток і зростання.

На основі проведеного аналізу фінансового стану КП «Зеленбуд» ми зробили наступні висновки, що підприємство мало задовільний стан майна, було ліквідним, платоспроможним та рентабельним, а індикатори ділової активності свідчать про недостатньо ефективне використання ресурсів суб'єкта господарювання.

Оцінку фінансової стійкості КП «Зеленбуд» було здійснено базуючись на дослідженні джерел фінансових ресурсів, а також розрахунків абсолютних та відносних показників. Слід зазначити, що в складі джерел фінансування діяльності КП «Зеленбуд» значно переважав власний капітал, що свідчить про підвищення рівня фінансової стабільності КП. Що стосується позикового капіталу КП «Зеленбуд», то у 2023 році він дорівнював 6471 тис. грн. Це є позитивною зміною для підприємства, оскільки в такому разі відбувається покращення фінансової стабільності суб'єкта господарювання та знижуються ризики для КП.

Проведений аналіз типів фінансової стійкості засвідчив, що у 2021 році у КП «Зеленбуд» спостерігався нестійкий тип ФС, а у 2022-2023 рр. спостерігався абсолютний тип фінансової стійкості, який характеризується наявністю надлишку власного оборотного капіталу для фінансового забезпечення запасів та витрат. Дана динаміка типів фінансової стійкості, яка склалася протягом 2021-2023 рр., є позитивною для розвитку КП в умовах сьогодення і впливає на підвищення ефективності розвитку СПСЕ.

Оцінка відносних показників ФС КП «Зеленбуд» свідчить, що більшість показників відповідають рекомендованим значенням, а отже підприємство можна охарактеризувати як фінансово стійким і фінансово незалежним від зовнішнього фінансування. Здійснивши розрахунок інтегрального показника ФС КП «Зеленбуд» ми визначили, що його значення дорівнює 0,14, а саме більше 0. Це означає, що за період 2022-2023 рр. спостерігається збільшення ФС КП «Зеленбуд», що є позитивною зміною та свідченням достатньо ефективного фінансового управління, що сприятиме подальшому успішному розвитку господарюючого суб'єкта.

Підтримка необхідного рівня ФС суб'єкта господарювання є одним із важливих завдань керівництва та фінансових менеджерів підприємств. Для цього необхідно проводити моделювання факторів формування індикаторів, що характеризують стабільність функціонування КП з позиції забезпечення прибутковості його операційної діяльності. Серед цих показників важливе значення має ЗФС. На основі фінансової звітності КП «Зеленбуд» було здійснено розрахунок ПР і ЗФС, а також було визначено характер й рівень впливу факторів на зміну показника ЗФС підприємства. На основі запропонованої моделі факторного аналізу показника ПР було встановлено вплив на зміну показника трьох факторів: операційний дохід, постійні та змінні витрати. Проведені розрахунки засвідчили, що ключовим фактором зростання ПР стало збільшення змінних витрат. Також на основі розрахунків за моделі факторного аналізу показника ЗФС, ми прийшли до висновку, що на зміну ЗФС впливають ті ж чинники, що і на зміну ПР. Проведені розрахунки дали нам можливість з'ясувати, що внаслідок зростання постійних витрат на 4813 тис. грн. (48 %), а також змінних витрат на 8877 тис. грн. (34 %) ЗФС

знизився на 19 і 30 в. п. відповідно. Єдиний фактор, що мав позитивний вплив на зміну результативного показника ЗФС це є зростання операційного доходу на 12226 тис. грн. або 28 %. Дана зміна сприяла збільшенню ЗФС на 36 в. п.

Отже, використовуючи моделювання факторів формування ЗФС КП керівництво СПСЕ та фінансові менеджери, з метою покращення стану ФС суб'єкта господарювання, мають можливість визначати ключові фактори впливу на неї та розробляти необхідні напрямки покращення рівня ФС КП «Зеленбуд».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Барановський О. А. Теоретичні аспекти оцінки фінансової стійкості підприємства. *Мукачівський державний університет. Економіка і суспільство*. 2018. Вип. 15. С. 206–212.
2. Богацька К. В. Класифікація комунальних підприємств як основа вибору політики їх фінансування. *Економіка та держава*. 2021. № 9. С. 74-79.
3. Вівчар О. Й, Кос Т. Ю. Сучасні методи оцінювання фінансової стійкості підприємства. *Молодий вчений*. 2023. № 4 (116). С. 115–119.
4. Власюк Н. І. Фінансовий аналіз. Львів : Вид-во Львів. комерц. акад., 2016. 312 с.
5. Ганін В., Алекперов Р. Оцінка системи управління фінансовою стійкістю підприємства в сучасних умовах господарювання. *Молодий вчений*. 2020. № 11 (87). С. 149–152. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-11-87-32>
6. Глухова В. І., Кравченко Х. В. Фінансовий стан комунальних підприємств і напрями його покращення. *Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics»*. 2021. № 26. С 30–36.
7. Голеско І. О. Економічна сутність фінансової стійкості підприємства. *Економіка транспортного комплексу*. 2017. Вип. 30. С. 49-57.
8. Господарський кодекс України : Закон України 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.
9. Дехтяр Н. А., Дейнека О. В., Черніговец К. В. Оцінка фінансової стійкості підприємства із застосуванням методів економіко-математичного моделювання. *Вісник Одеського національного університету. Економіка*. 2016. Том 21. Вип. 1. – С. 195–200.
10. Довбня С. Б., Разганяєва Т. М. Методичні основи оцінки фінансової стійкості підприємства з урахуванням впливу факторів зовнішнього середовища. *Науково-виробничий журнал «Бізнеснавігатор»*, 2020. №3 (59). С. 89–94.

11. Довбня С. Б., Разганяєва Т. М. Методичні основи оцінки фінансової стійкості підприємства з урахуванням впливу факторів зовнішнього середовища. *Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор»*. 2020. Випуск 3 (59). С. 89–94.
12. Докієнко Л. Концептуальні підходи до комплексної діагностики фінансової стійкості підприємства. *Підприємництво та інновації*. 2020. № 14. С. 25–31. DOI: <https://doi.org/10.37320/2415-3583/14.5>
13. Жулин О. В., Зеленюк-Джунь Л. В. Управління фінансовими ресурсами комунальних підприємств і перспективи їх розвитку. *Бізнес-інформ*. 2020. № 7. URL: http://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2020-7_0-pages-174_180.pdf (дата звернення: 10.02.2021 р.)
14. Загірняк Д. М., Глухова В. І., Кравченко Х. В. Діяльність комунальних підприємств і їх фінансове забезпечення в умовах децентралізації. Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». 2021. №1. DOI: 10.32702/2307-2105-2021.1.12.
15. Ізюмська В., Нікульшина А. Управління фінансовою стійкістю підприємства. *Економіка та суспільство*. 2021. № 34. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-34-26>
16. Кравченко М. О., Леонтовська М. А. Підходи до оцінювання фінансової стійкості інноваційно-активних підприємств. *Економічний вісник НТУУ «Київський політехнічний інститут»*. 2022. №24. С. 93–98.
17. Лищенко М. О. Аналіз фінансової стійкості підприємства як елементу забезпечення фінансової стабільності роботи підприємства. *Вісник Черкаського університету. Серія: Економічні науки*. 2018. № 2. С. 49 – 56.
18. Лісничук О. А., Нестерчук Т. А. Методичні підходи до оцінювання фінансової стійкості підприємства. *Економіка і суспільство*. 2018. №18. С. 454–462.
19. Лобода О. М., Кириченко Н. В. Методика оцінки фінансової стійкості підприємства за допомогою економіко-статистичного аналізу. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2023. Вип. 18. С. 114–121.

20. Лучко М. Р., Жукевич С. М., Фаріон А. І. Фінансовий аналіз : навчальний посібник. Тернопіль. ТНЕУ, 2016. 304 с.
21. Мірошнікова Т. І. Особливості аналізу фінансової стійкості підприємства на підставі системи блок-показників за умов невизначеності та динамічності економічного середовища. *Економіка і суспільство*. 2016. Вип. 3. С. 439-445.
22. Назарова Т. Ю., Гаврик А. А. Фінансова стійкість підприємства в сучасних умовах. *Загальнодержавний науково-виробничий та інформаційний журнал «Енергозбереження. Енергетика. Енергоаудит»*. 2021. № 5–6 (159–160). С. 44–51. DOI: <https://doi.org/10.20998/2313-8890.2021.05.06>
23. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
24. Оцінка і діагностика фінансової стійкості підприємства : монографія / Ю. С. Копчак та ін. Харків. Вид. дім «ІНЖЕК», 2013. 144 с.
25. Павленко О. П., Кожушко Д. В. Теоретичні аспекти оцінки фінансової стійкості сільськогосподарських підприємств. *Економічний простір*. 2021. № 173. С. 76–80. URL: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/173-11>
26. Пігуль Н. Г., Клименко А. В., Пігуль Є. І. Аналіз фінансової стійкості підприємств України. *Приазовський економічний вісник*. 2019. №1(12). С. 186-190.
27. Приймак С. В. Фінансовий аналіз. Практикум : навчальний посібник. Львів. 2021. 264 с.
28. Приймак С., Волкова О. Діагностика фінансової стійкості підприємств в умовах посилення глобальної конкуренції. *Економіка та суспільство*. 2021. № 30. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-30-58>
29. Сак Т. В., Шепелюк Н. П. Діагностика фінансової стійкості підприємства: методологія та практика застосування. *Economic journal Odessa polytechnic university*. 2023. №4(26). С. 38–44.
30. Сарапіна О. А., Стефанович Н. Я., Пінчук Т. А., Шрам Т. В. Аналіз діяльності комунальних підприємств та підходи до їх класифікації. *Вісник ХНТУ*. 2023. № 2(85). С. 228–234. URL: <https://doi.org/10.35546/kntu2078-4481.2023.2.32>.

- 31.Сподіна А. О., Тарасенко І. О. Фінансова стійкість підприємства: сутність та фактори впливу. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2022. № 12 (131). С. 24–31.
- 32.Трач О., Шведа Н. Фінансова стійкість як основа успішного підприємства. *Матеріали Міжнародної науково-технічної конференції «Фундаментальні та прикладні проблеми сучасних технологій»*, Тернопіль, 2018. URL: https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/25466/2/MNTK_2018_2018_Trach_O-Financial_stability_as_a_336-337.pdf
- 33.Тютюнник Ю. М. Формування методики факторного аналізу показників фінансової стійкості аграрних підприємств. URL: <https://magazine.faaf.org.ua/formuvannya-metodiki-faktornogo-analizu-pokaznikiv-finansovoi-stiykosti-agrarnih-pidpriemstv.html> (дата звернення 11.05.2024).
- 34.Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник С. В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Полтава. Видавництво ПП «Астроя», 2020. 434 с.
- 35.Тютюнник Ю. М., Тютюнник С. В. Моделювання факторів формування запасу фінансової стійкості підприємства. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/01/306.pdf> (дата звернення 11.05.2024).
- 36.Фінансова звітність КП «Зеленбуд». URL: https://clarity-project.info/edr/05388629/finances?current_year=2023 (дата звернення 15.04.2024).
- 37.Фінансовий аналіз : навчальний посібник / за заг. ред. Школьник І. О. Київ : «Центр учбової літератури», 2016. 368 с.
- 38.Фінансовий аналіз промислових підприємств : навчальний посібник / за заг. ред. проф. В. Я. Нусінова ; ДВНЗ «КНУ. Кривий Ріг : Вид. Р. А. Козлов, 2016. 511 с.
- 39.Чемчикаленко Р. А., Майборода О. В., Линьова А. С. Особливості оцінки та аналізу фінансової стійкості підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип. 32. С. 379–385.

40. Ясіновська І. Ф. Сучасні підходи до оцінки фінансової стійкості підприємств. *Європейські перспективи*. 2016. Вип. 2. С. 169–175.